

REDACTIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografa
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscriptele nu se restituie.
INSERATE
se primesc în Administraţiune în
Braşov şi la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Max. Augenthaler & Emerle Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
penh Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erszébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garonată pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 29.)

„GAZETA“ iese în de-care di
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pentru România 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din într și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserţiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 155.—Anul LXIX.

Braşov, Vineri 14 (27) Iulie.

1906.

In ajun de mari întâmplări.

Înăuntru nu s'a petrecut în di-
lele ultime nimic nou. S'a continuat
în dietă desbaterea asupra prelimina-
relor bugetului diferitelor ministerii,
la care au luat parte și deputații na-
ționalști, criticând cu prilegiul acesta
multe rele ce s'au incubat la toate mi-
nisterele, rele de cari trebuie tot na-
ționalitățile să sufere mai mult.

După resortul cultelor, al justi-
ției etc. a venit la rând și bugetul
ministeriului de honveđi. Ministrul, ge-
neral Iekelfalussy, a cerut urcarea con-
tingentului recruților la honveđi, căci
numai așa poate spera, că se va îm-
plini dorința Maghiarilor, ca honveđii să
capete și artilerie.

Cea mai mare plângere națională-
maghiară a ajuns a fi astăzi uniforma
honveđilor. Această uniformă e în ajun
a fi schimbată și încă așa ca să nu
apară ca uniformă maghiară, ci mai
nult ca uniformă austriacă-nemțescă.

Cu prilegiul acesta șovinștii din
stânga găsesc, că în genere honveđii
și mai ales ofițerii de honveđi sunt
în mare primejdie de a se nemți, și
ca mâne nu vor mai pute fi deosebi-
ți de ofițerii și soldații din armata
comună.

Éta cu ce și bat capul șovinștii
în aceste vremuri, când în afară, și
mai ales în Rusia, se petrec eveni-
mente de așa mare cumpănă, întâm-
plări ce azi mâne vor pretinde pôte
ca și celelalte state europene să mo-
bilizeze armatele lor.

De mult se tot vorbește că îm-
peratul Wilhelm cu sfetnicii săi dela
Berlin, ba și împératul Francisc Iosif
se gândesc și chibzuesc serios, ce să
încépă și cum să se ferescă de focul
ce a izbucnit în Rusia, decât cumva
acesta ar amenința să aprindă și co-
perișele împérațiilor vecine.

De sigur nu e lucru de glumă
decă cumva Țarul și cu guvernul său
nu vor pute face ordine în Rusia,
ei vor cădea pôte inșiși jertfă miș-
cărei revoluționare.

Îndată ce a fost disolvată Duma
rusescă cea mai mare parte din de-

putații ei au alergat la Wiborg în
Finlanda, ca aici să țină mare șiat.
La adunare au luat parte 185 de de-
putați. Ședința, care a fost secretă și
s'a terminat numai noptea târziu, fî
condusă de fostul president al Dumei
Muromzeff.

Ce vor mai întreprinde membrii
Dumei după manifestul lor, nu se
scie, dér pôte că nici nu vor mai fi
în stare de a conduce mișcarea revo-
luționară și de a împinge ei lucrurile
înainte, deore-ce revolta agrară se lă-
șese tot mai mult pe di ce merge
și cu țărâniimea revoltată nu vor mai
pute sta de vorbă nici membrii cei
mai radicali ai Dumei.

Multă vreme s'au bătut la curtea
rusescă principiul liberal al îngăduin-
ței și al bunăvoinței față cu poporul
și cererile lui, ca principiul forței bru-
tale, al poruncei căzăcesci, care nu
cunósce și nu vrea să cunósca nici o
milă. În cele din urmă a învins prin-
cipiul despotismului, pe care l'a tál-
măcit așa de bine omul de încredere
al Țarului, Trepow, dicénd: „Până a-
cuma n'am făcut decât lucru cărpă-
cit după modelul european apusan,

acum va urma o stăpânire moscovită
care ce potrivește în constituția rús-
tră“.

Numai Dumneđeu scie ce urmări
va mai pute avé noua lovitură de
stat contra Dumei, a adunării consti-
tuționale rusesci. Și până acum însé
publicul european a suferit pagube
enorme în bani în urma ei.

Numai înainte cu trei luni s'au
subscris în Franța, în Anglia, în Aus-
tria și în Olanda două miliarde de
francii drept împrumut dat Rusiei.
Băncile și bancherii de pretutindenți
au reușit a dobândi această sumă co-
losală dela clienții lor, însé numai
spuindu-le, că de acum Rusia a deve-
nit și ea stat constituțional. Drept
dovadă s'au provocat la conchemarea
Dumei din Februarie anul curent.
Ei bine, ce credeți că s'a petrecut
după ce a sosit scirea despre disol-
varea cu forța a Dumei? Au cădut
titlurile rusesci cu 90%. Sute de mi-
lióne s'au pierdut într'o di două.

Ceea ce interesază mai mult pu-
blicul din statele europene în cestiu-
nea rusescă, este asigurarea banilor
ce i-a împrumutat Rusia, ce atêrnă
dela grăbnică restabilire a ordinii și
a liniștei în Rusia. Deocamdată s'a
putut susținé liniștea în Petersburg
fiind inundat acest oraș cu miliție. Dêr
pană când va dura această liniște?

Un bărbat de stat rusesc a ăis
la Londra că revoluțiunea anevoie va
isbucni de odată; e însé de părere,
că întâmplările de azi o mână dea-
dreptul spre o catastrofă. În Octom-
vrie, orî în Noemvrie va fi o isbuc-
nire mare în totă țera; decât va erupe
revoluțiunea atunci de sigur și armata
se va grupa sub steagul ei.

Cari vor fi urmările atunci nu e
greu de prevêdit. Pe valea de sânge,
ce va curge, se vor duce și miliónele
agonisite de europeni și împrumutate
Țarului, ér multe alte cestiuni vechi
și noué europene vor fi pôte trase
în vârtejul evenimentelor.

Disolvarea Dumei rusesci.

Evenimentul cel mai însemnat al
dilelor din urmă este disolvarea Du-
mei rusesci și convocarea unei noue
Dume pe ziua de 5 Martie 1907.

Scirea acesta n'a venit pe neaș-
teptate, de ore-ce din desbaterile a-
gitate, ce erau la ordinea zilei în șe-
dințele Dumei se pute vedea, că ma-
joritatea deputaților Dumei se înde-
părtéză tot mai mult de programul,
pe care l'a avut în vedere Țarul Ni-
colae, când în luna Octomvrie a anu-
lui trecut a dat Rusiei un parlament
constituțional și că deosebirile de ve-
deri între membrii Dumei și membrii
guvernului rusesc devin din di ce
merge tot mai mari, făcându-se ast-
fel imposibilă o înțelegere și o lu-
crare împreună în ce privesce aface-
rile interne ale Rusiei.

Urmarea a fost, că după o șe-
dință îndelungată a consiliului împe-
rial, ținută Sâmbătă sêra în Peterhof
sub presiunea Țarului, s'a decis disol-
varea Dumei și publicarea unui ma-

nifest imperial, în care Țarul expune
cauzele, cari l'au îndemnat la acest
pas. Éta manifestul Țarului Nicolae:

Am chemat prin voința noastră la
opera legislativă pe reprezentanții nați-
unei, întemeiat pe clemența divină și în-
credător în viitorul strălucit al acestui
popor. Așteptam dela lucrările lor binele
țerei.

Am propus reforme mari în toate de-
partamentele. Grijă noastră de căpetenie a
fost să împrăsciem ignoranța poporului
prin lumină și instrucțiune, și să ușurăm
sarcina poporului prin înlesnirea condiți-
unilor de muncă a pământului.

Așteptările noastre au fost lovite de
încercări crude. Reprezentantii națiunei în
loc să se ocupe de opera legislativă, ce
li-se încredințase au deviat dela sfera lor
de competență și au început să se ocupe
de o anchetă asupra puterilor locale sta-
bilite de noi, și de cestiunea modificărilor
unor legi fundamentale, cari nu pot fi
modificate decât prin voința noastră împe-
rială.

În sfârșit reprezentanții națiunei au
interpretat acte cu adevărat ilegale cum
este apelul la națiune din partea Dumei.

Țărâni turburați de asemenea ano-
malii, și ne mai așteptând îmbunătățirea
stărei lor, s'au datat în unele districte la
acte de vandalism, distrugând proprietă-
țile altora și nesocotind legile și autorită-
țile legale, dér supușii noștri trebuie să-și
amintescă că îmbunătățirea stărei popo-
rului nu este cu puțință decât sub condi-
țiunea ca ordinea să fie menținută.

Nu vom admite acte arbitrare și ile-
gale. Vom împune dér voință noastră împe-
rătescă celor ce nu se supun.

Facem apel la toți supușii ruși de bu-
nă credință să se unescă pentru a susține
puterea legală și a face ordine deplină în
scumpa noastră țeră. Dorim ca liniștea să
se restabilească pe pământul rusesc pentru
ca Dumneđeu să ne ajute să împlinim cea
mai principală din sarcinile noastre, aceea
a reformării stărei țărânilor. Voința nós-
tră în această privință este nestrămutată.

Munca Rușilor va primi acolo unde
proprietățile țărânilor sunt prea mici, mij-
locul legal și cinstit de a sporii aceste pro-
prietăți. Reprezentantii celorlalte clase vor
întrebuința, la apelul nostru, toate sforțá-
rile pentru a realiza această mare sarcină,
care va fi resolută definitiv pe cale legis-
lativă de viitoare Dumă.

Disolvând Duma, confirmăm intenți-
unea noastră nestrămutată de a conserva
această instituțiune și în conformitate cu
această intențiune fixăm convocarea nouei
Dume pentru 5 Martie 1907.

» FOILETONUL GAZ. TRANS. «

Pe cărarea de pe munte.

Pe cărarea de pe munte
Unde-am fost de-atâtea ori,
Mai răsar și astăzi flori
Drăgălașe și mărunte.

Izvorașul cel din vale
Povestește ca'n trecut
Basmul vechi și cunoscut
De iubire și de jale.

Însă nu mai vezi păstorul
Răzimându-se 'n toiag
Și privind cu dor, cu drag,
Cum alunecă izvorul.

Nu mai pomeni să sune
Tânguios și fermecat
Fluerul pe inserat
Cum suna în vremuri bune.

Astăzi liniștea-i stăpână
Peste munte, peste văi:
Nu se mai aud dulăi,
Nu mai arde foc la stână.

Nu se mai zărește turma
Odihind lângă izvor:
Părăsită de păstor,
Și-a pierdut prin codri urma.

De-un voinic pădurea știe
Că odată'n amurgit
Fluerul și l-a zdrobit
Și s'a dus să nu mai vie.

Ecaterina Pittiș.

Un martor al ideiei*)

Inoptase cam de mult și eu mă gâ-
seam tot afară la drum, venind călare de
la Bitolia.

*) Publicăm această descriere luată din re-
vista aromânescă „Graiu Bun”, spre a se ve-
dea suferințele fraților noștri macedoneni. Revista

Era una din acele nopți reci și fur-
tunoase de Februarie, când viscolul își des-
carcă toate puterile sale vijelioase, când
zăpada cade cu nemiluita, ca și cum ar
vrea să ne arate, că mai e mult până la
sosirea zilelor frumoase.

Străbăteam o vale adâncă și până la
hanul cel mai apropiat era vr'un ceas dis-
tanță. La o cotitură a drumului, cu tot
întunecul gros, putui distinge la stânga
o groapă adâncă, pe care zăpada nu iz-
butise să o umple toată. La vederea ei
o amintire înfloritoare mi-se desfășură în
toată grozăvia. Aci, în această groapă, tot
în luna lui Februarie anul trecut am gă-
sit rămășițe din cadavrul sfâșiat oribil
al unui cunoscut, care căzuse pradă unei
haite de lupi. Și ceea ce-mi mări senti-
mentul de groază, era că și el ca și mine
se aventurase singur noaptea pe acest
drum.

apare odată pe lună și costă pentru Transilvania
4 lei. Director N. Macedonescu. Redactor M. Beza.
Pentru tot ce privește revista — a se adresa d-lui
N. C. Furca str. Olimpului nr. 3 Bucarest

Sângele îmi înghețase în vine și în
închipiunea mea exaltată de frică mi-se
părea că în momentul acela auziam urle-
tele fioroase ale fiarelor și mi-se părea
chiar că văd înainte-mi ochii scănteietori
cari se uitau lacomi la mine.

Cât ai clipi, împins ca de un resort
puternic sării de pe cal și trăgându-l de
frâu, o rupsei la o fugă nebună. Fugiam
fără să întorc capul, crezând că îndărăt
privirile mele s'ar fi încrucișat cu ale hai-
tei flămânde.

Când bătui în poarta hanului, eram
mai mult mort decât viu. A trebuit să
treacă multă vreme, până să ajung iar
stăpân pe simțurile mele.

Atunci în jurul căminului, pe care
ardea un foc bogat, văzui întinși pe ro-
gojini vre-o 5—6 călători din partea lo-
cului, pe cari viscolul îi suprinsese pe
drum și cari hotărâseră să se adăpos-
tească la noapte în han. Ei, oameni obiș-
nuiți cu intemperiele vremii, oameni, cari
în viforoasa lor viață înfruntaseră multe
primejdii, povestirile

Vom aștepta dela noua Dumă realizarea dorințelor noastre și introducerea în legislațiunea țării, conform cu nevoile Rusiei, a unui regim de regenerare.

Fii credincioși ai Rusiei, Țarul vostru vă cheamă, cum cheamă un părinte pe copiii săi pentru a regenera stănta noastră patrie. Credem că uriașii cugetării și ai faptelor vor reapare și că mulțămirea lucrărilor lor gloria Rusiei va străluci din nou.

Deputații Dumei, la rëndul lor, intrunindu-se de urgență în orașul finlandez Wyborg, au scris și publicat următorul contramanifest:

Representanții poporului cără popor Cetățenii din întreaga Rusie!

Prin ucagul dela 8 Iulie Duma imperială a fost disolvată.

Voi ne-ați ales ca reprezentanți ai voștri și ne-ați însărcinat, să eluțăm pământuri și libertate.

Indeplinind însărcinarea voastră și datoria noastră, noi am făcut legi, pentru a asigura poporului libertatea. Am cerut înălțurarea miniștrilor iresponsabili, cari ne pedepsiți violau legile și suprimau libertatea. Înainte de toate însă am vrut să creăm o lege în privința împărțirii pământurilor la țeranii muncitori și să le dăm pe lângă expropriare silnică moșiile Corónei, ale apanagelor, cabinetului, mănăstirilor și bisericilor. Guvernul n'a acceptat o astfel de lege și când Duma și-a repetit de urgență rezoluțiunea referitoare la expropriarea silnică, a urmat disolvarea Dumei.

Guvernul promite a convoca din nou Duma peste nouă luni. Nouă luni așa-dér Rusia va fi fără reprezentanți ai poporului, într'un timp când poporul e la marginea ruinei, căci industria și comerțul sunt prăpădite, când întreaga țără este prada neliniștei și când guvernul va lucra arbitrar și va combate mișcarea populară, spre a obține slugi plecate contra Dumei. Dacă însă va reuși a suprima cu desăvârșire mișcarea populară, guvernul nu va convoca Duma. Cetățeanul pune pieptul pentru drepturile reprezentanței populare călcate în picioare și pentru Duma imperială. Nicu o di nu e permis ca Rusia să rămână fără reprezentanță populară. Voi posedați mijloacele spre a obține acesta.

Guvernul nu e în drept de a impune dări și a chema poporul la serviciu militar fără învoierea reprezentanței populare. De aceea voi aveți dreptul, acum când Duma e disolvată, de a nu da nici bani, nici soldați. Dacă totuși guvernul ar vrea să facă un împrumut spre a-și face rost de bani, acel împrumut contractat fără voința Dumei nu e valabil. Poporul rusesc nici odată nu-l va recunoșce și nu trebuie să-l achite. Să vă referiți deci la reprezentanții poporului și să nu plătiți o copecă, să nu dați nici un soldat pentru armată!

Fiți constanți în refuzul vostru. Voințea unificată și neclintită a poporului nu poate rezista nici o putere.

Cetățenii! În lupta această forțată dér inevitabilă, reprezentanții voștri vor fi cu voi!

Deodată ca publicarea decretului de disolvare, Țarul a primit demisiunea ministrului-șef Goremkîn și a numit un nou ministru-șef în persona lui Stolypin, un bărbat energetic, inteligent și

cu idei conservative. Pentru a împiedeca eventuale vărsări de sânge și izbucnirea de revolte, Țarul și guvernul au luat imediat dispozițiuni întinse, concentrând în toate punctele expuse ale țării, dér în deosebi în Petersburg și Moscva, numeroasă miliție. Ultimele sciri oficiale sosite din Petersburg spun, că în întreaga țără domnește liniște. Sciri particulare desmint însă pretinsa liniște și anunță că în numeroase localități s'au făcut arestări. În Petersburg s'au făcut perchezițiuni în locuințele mai multor membri ai Dumei disolvate. Mulți dintre aceștia au fost arestați. S'au găsit mai multe documente, din cari rezultă că s'a pus la cale o conjurațiune contra Țarului și a familiei imperiale. De-asemena crește și nemulțumirea în șirele armatei. După scirile de erii soldații unei companii a regimentului Preobrajenski s'au revoltat. Au fost însă imediat desarmați și închisi în fortăreața Petru Pavel.

Situațiunea este fără îndoială foarte gravă și nu se poate ști, ce va aduce viitorul apropiat.

Vorbirile deputaților naționaliști ținute cu ocaziunea desbaterei adresei.

Dr. Alesandru Vaida, deputatul român naționalist (resumând și încheiând vorbirea sa ținută în 9 Iulie cu ocazia desbaterei adresei) dice:

S'a făcut obicei în această cameră să ne acuze că nu suntem patrioți și în loc să lasă vâul uitării peste trecut, dic mereu, că noi în 1848 și nu mai știu când am făcut asta și asta, dér uită ce fel de timpuri au fost pe atunci și ce făceau pe atunci Ungurii cu poporul nostru. Imi țin de datorie să aduc înaintea camerei, ce a dîs un bărbat ungur, că printr'asta se dovedesce cine a fost acel lăncu, pe care-l ocărîți atăta, căci amintirea lui lăncu ne e sfântă nouă și noi suntem mândri de el și Moșii lui, tipul cel mai curat și mai frumos al poporului român.

Somogyi: Poftiți d-le president și ascultați ce dice.

Presidentul: D-le deputat, să nu mă faci atent, aud eu. Rămâneți liniștiți.

Al. Vaida: Beöthy Akos e un scriitor și un bărbat maghiar brav, a cărui autoritate cred că o recunoșce și d-l deputat Somogyi Aladár. El scrie că »Avram lăncu cu trup și suflet se simția Român și a intrat în ideea revoluției condus de motive mai nobile«. Așa dice Beöthy Akos. Apoi descrie că odată în copilărie a fost de față la un dialog al bătrânului Beöthy cu Bem. Era vorba de lăncu și își aduce bine aminte, »că 'n decursul vorbirii amindoi au constatat, că lăncu e un bărbat cinstit, cu care se poate vorbi și cu care pentru restabilirea păcii se poate ajunge la o înțelegere.

Aceste dovedesc, că cei ce-l ocăresc pe lăncu, nu-l cunosc, și de aceea rog generația de azi, să cetască operele lui Beöthy și ale altor scriitori, cari au studiat lucrurile înainte de a-și spune părerile.

Oratorul răspunde la invinuirile ce le aduc Ungurii Românilor, anume că ar fi iredentiști, adică că ar vrea să rupă Ardealul și să-l anexeze României. Ni-se spune adesea, să mergem de aici în România.

Firește, asta-i numai o frază goală, căci decât am merge de aici, cine ar rămânea în locul nostru? Și decât în România ar fi 10 milioane de locuitori, ea ar fi și mai primejdiosă pentru Unguri. De aceea țineți-ne mai bine aici, ca bunii prieteni.

În chestia iredentismului, d-l Vaida citează cuvintele lui D. Sturdza rostite la 9 Dec. 1893 în senatul român, unde d. Sturdza dice, că România n'are de gând a lua Transilvania, întâi pentru-că nu poate, și a doua pentru-că existența monarhiei austro-ungare este o necesitate europeană.

Poporul nostru n'are ideile de iredentism, numai d-văstră, agenții provocatori ai d-văstră, ziaristi și acei mici Trepovi de prin comitate sunt aceia, cari ne acuza de iredentism și singuri îl propagă.

On. Cameră! Știu că nu veți primi proiectul nostru de adresă, deși sunt sigur, că foarte mulți dintre d-văstră au mai multă simpatie pentru ideile noastre, decât pentru ceea ce din adresa d-văstră. Însă chiar de nu ne veți primi adresa, rog pe d-l ministru șef, să prezente adresa, să-i spue Majestății Sale, că și noi naționalitățile nemaghiare încă suntem aici, și să-i spue că în patria această există o destiune mare a naționalităților, că noi am fost întotdeauna supuși loialii ai Majestății Sale și ai dinastiei, atât de loialii, încât s'au făcut arme din dinasticismul nostru contra noastră, și să-l rōge pe Maj. Sa în numele nostru, ca nu numai atunci să se aducă aminte de poporele sale din Ungaria, când dă ordine ca cel dela Chlopy, și să-i aducă aminte și când e vorba de a se împărți drepturi în țara această (Aprobări la naționaliști).

Chestiunea naționalităților nu este chestiunea solgăbiraelor, și care să se potă tranșa cu intreruperi, ci este o chestiune însemnată de drept public în țara această și cât timp nu va fi rezolvită pe bază de drept public, nu va fi pace în Ungaria...

Să vă citez bărbai de stat maghiari, cari s'au ocupat dinadins cu soluțiunea acestei mari chestiuni și să vedeți că ei au considerat această chestiune după importanța ei. Să vă citez ce a scris baronul Wesselényi Miklos.

O voce (în stanga): Care Wesselényi? Deputatul de acum?

Al. Vaida: Ba nu acesta, căci acesta când colegul meu Goldis a cerut aici pe baza legii de naționalitate să ni-se respecte limba și a dîs o datoră guvernului e să ne înființeze gimnaziile de stat românesce, atunci baronul Wesselényi, și se pare un urmaș al marelui Wesselényi (Voce: Chiar fiul lui!) a strigat: »Ba bine că nu! Auți acolo, ce îndrăzneală ne mai pomenită!

Imi pare rău, că tinărul baron Wesselényi nu cetesce cărțile tătane-său și nu-i cultivă ideile, așa cum se întâmplă în familia mea, unde se cetesce cartea lui. Bătrânul baron Wesselényi dice în cartea sa (cetesce): Guvernul comun să nu aparțină exclusiv nici unei națiuni, ci o guvernare dînălăuntru a fiecăruia să e urmeze cei ce fac parte din acea națiune. Fie-care națiune să aibă o constituțiune potrivită spiritului și evoluțiunii sale emanată din viața sa istorică și croită după prezentul său; și această constituțiune să-i inspire toate faptele și întreaga lucrare a vieții și fie-care faptă să fie condiționată de aceasta și numai de acesta.

Fie-mi încă permis a ceti dintr'o carte a generalului Czeck, intitulată »Bems

Feldzug in Siebenbürgen in den Jahren 1848 und 1849« în care se cuprinde proiectul guvernului Kossuth pentru pacificarea Românilor, proiect care are 18 puncte. Într-unul punct zice că »în viitor Valahii, ca națiune deosebită în acte publice se vor numi cu numele lor: Români«. În al doilea punct se zice că guvernul maghiar e cuprins de dorința ca toate naționalitățile să se desvolte independent și Românilor li se dau următoarele garanții naționale:

III. Comunicarea diplomatică în limba maghiară întinzându-se numai asupra legislațiunii și în administrațiunea publică intru cât este neapărat trebuincios pentru susținerea unității de stat.

IV În comitate se pot folosi amândouă limbile și acestea au dreptul să corespundeze între ele românește.

V. În toate școlile românești, precum și în cele pe cari statul le va înființa în viitor, pentru Români limba de propunere este cea românească.

VI. Dacă se va introduce curtea cu jurați ori procedura verbală la judecătoriile inferioare, atunci principiul accentuat în punctul IV se va aplica și în justiție.

Azi, durere, asta se face prin tălmăci, ca și când nici nu am fi în patria noastră; se cheamă servitorul și-l fac pe acesta tălmăci ad hoc, și asta atunci când Serbul, Slovacul ori Românul tot atât de puțin pricepe limba maghiară ca pe cea chineză.

Olay: Suntem doar în țera unghurescă! Aducă-și tălmăci!

Vaida. Punctul VII: Fie-care Român are dreptul să facă rugare în limba sa.

Punctul VIII se refere la recunoașterea bisericii gr. or. române.

Punctul IX: În ministeriul școalelor va fi o secțiune anume pentru credincioșii bisericii gr. or. În secțiunea această funcționarii vor fi numai Români de legea gr. orientală.

Azi, onorată cameră, n'avem în minister un singur om, care să ne referese afacerile greco-orientale și greco-catolice. A fost vorba de asta adesea. Atunci au venit să ne dea o secțiune întreagă ministerială.

Punctul XI dice: În districtele în cari limba română este limba majorității populațiunii, limba de comandă a gardei naționale va fi cea română, ș. a.

Azi, on. camora, stăm așa — o dice asta în trecut — că d-văstră în proiectul de răspuns vorbiți de autonomia catolică dér uitați că suntem pe lume și noi Români greco-catolici. Ca să nu uitați asta, v'am amintit-o în proiectul nostru de răspuns. Și o spun deja acum, onorată cameră, că decât d-văstră forțați să ne înrolați și pe noi în autonomia catolică, cu gând să ne maghiarisați, atunci în țera asta er se vor nasce lupte racosionale cum au fost pe vremea lui Rakoczy, și decât noi, Români greco-catolici...

Președintele (sună): Fac atent pe d. deputat să nu ridice și aici contraste confessionale. Sunt dator ca president să vă fac atent.

Al. Vaida: Mă mărginesc numai să observ, că decât se va întâmpla acesta, noi greco-catolici vom porni o mișcare *Los von Rom*, ne vom rupe de biserică catolică și ne vom alătura la greco-orientali. (Strigăte: Poftiți numai!)

Presidentul (sună).

toare a focului câte pozne li-a jucat lor zăpada și vânturile iernei, căți din ai lor au picat morți de ger, căți au fost găsiți după multe zile morți pe drumuri și acoperiți de zăpadă.

Și în povestirea acestor peripeții trece o bună parte din noapte. De căldură, de oboseală și de atâtea emoțiuni încercate, somnul începuse să ne birue. Pleoapele cădeau grele, iar doi dintre noi sforăiau chiar puternic. Afară viscolul urla în toată voia.

Dar tocmai când cu toții pusesem capăt vorbirii și ne pregăteam să dormim, auzim puternice bătăi în poarta hanului.

— Tot vr'un călător zise unul, întorcându-se pe partea cealaltă.

— Bine ai venit părinte! Sfinția ta iar la drum? — se auzi la poartă glasul hanului.

— A, e un popă, adăuse încet tovarășul de călătorie, nu cred să avem nevoie de dânsul.

Ne scularăm însă cu toții, ca să facem loc noului venit, iar băiatul hangiu-

lui aruncă în foc câteva vreascouri uscate.

Atunci văzurăm înaintea noastră un popă, cum rar ni-e dat să întâlnim. Un om înalt, foarte înalt chiar, de o vârstă cam între 45 și 50 de ani, o barbă mare, rotundă și căruntă, care înconjura o figură din cele mai expresive. În ochii lui mari și frumoși strălucia o flăcărie vie, care te pătrundea.

Din toată ființa lui, din toate mișcărilor sale se degaja un ce hotărît, energetic dar în acelaș timp solemn, măreț, care impunea respect și sfială.

Preotul își frecă mâinile, își învârti de câteva ori brațele, ca să i-se desmortească de frig și apoi se așeză lângă foc. Alături de el luă loc tovarășul său de drum, un tinăr uscățiv înarmat până în dinți.

Hangiul, după ce recomandă băieților, ca să îngrijască bine de calul popii și al însoțitorului acestuia, veni și el în grupul nostru și fiind o veche cunoscință

a preotului, intră îndată în vorbă cu dânsul.

— Iar părinte, încep eu, iar te duci la Bitolia pe frigul ăsta? Nu sunt nici trei zile de când te-ai întors de acolo.

— Ce să-i faci, mare creștine, se vede că așa mi-a fost scris mie să pățesc. Dacă mitropolitul nu vrea să-mi dea pace, ce sunt de vină eu?

Preotul al cărui glas era puternic și vibrător, se recalesc un moment, apoi aprinzându-se la față și clipind des din ochi, el continuă:

„Sunt șapte ani de zile în cap, de când n'a fost di de la Dumnezeu, la sferșitul căreia să pot zice și eu: iată o zi liniștită, în care nu mi-s'a întâmplat nimic.

Mi-aduc aminte, par-că ar fi astăzi. Abia sosi în orașul nostru mitropolitul ăsta, Dumnezeu să-i răsplătescă după faptele sale, și a doua zi cu dimineața în cap m'a chemat la dânsul și uitându-se crunt la mine, mă întrebă răstit.

— Este adevărat părinte, că ții copiii la școala cea papistașă românească?

— Da, zic eu, decât nici școala, nici românii nu sunt papistași, așa că eu nu văd ce păcat comit cu asta.

— Sourtă vorbă, întrerupse el în culmea furiei, să-i retragi imediat și să declari la biserică, că ai săvârșit o faptă rea și că te căești de dânsa.

Bine înțeles, că n'am făcut nici una nicio alta și de atunci datează toate prigonirile, al căror sfârșit nu-l pot prevedea.

Și câte n'am pățimit eu de la dânsul și de la concetățenii mei, cari ascultă de cuvintele sale.

Au început prin a lovi în familia mea. Băieții puși de dânsii, au prins într'o zi în stradă pe băiatul meu cel mare și l'au bătut așa de rău, încât a zăcut o lună de zile greu bolnav, scăpând cuzile ca prin minune.

N'a trecut mult după aceea și într'o noapte sărirăm cu toții speriați din somn. O ploaie de bolovani veniau de afară, prefăcând în țandări toate geamurile și stricându-ne atâtea mobile din casă.

Mai citez un program, care ar pute să servescă de basă pentru studiul cestiunei naționale. Aceste idei le-a publicat d. Kossuth Ferencz, actualul ministru de comerț, în formă de articol în foia »Lumina». (Cetesce românește:) »Trebuie să dăm dreptate poporului față de tiranii locali și față de lipitori, trebuie să-i dăm de lucru, cum numai se poate să-l ajutăm, unde se poate, să introducem în guvernament economisirea cea mai sigură... (Sgomot mare, strigăte: ungheresce!)

Asta a scris-o Kossuth Ferencz și s'a tipărit românește aici în Budapesta. (Cetesce mai departe: ... »ca dările se nu se ridice în continuare, ci se fie odată și mai puține, trebuie să facem ca feciorii să stea numai doi ani la cătânie în loc de trei și așa încă multe bune și frumoase.

Emödi: Poftește și vorbește ungheresce! (Sgomot mare.) Nu suntem datorți să ascultăm vorbă românească!

Președ. (sună): Fac atent pe d-l deputat să se folosescă numai de limba maghiară, asta e singura limbă îndreptățită în cameră pe lângă cea croată.

Polonyi, ministru de justiție: Dér cetesce citațiune! Atunci n'ar pute să citeze nici franțuzesce!

Al. Vaida: Am ori nu dreptul să citez? (Sgomot.)

Președintele: Să citezi? Da, poftește.

Al. Vaida (cetesce): »Nouă, adevăratei națiuni maghiare, nici prin minte nu ne trece, ca să vătămăm limba poporului român, ci chiar din contră, noi din parte-ne cu totă dragostea am aduce jertfe pentru scopurile culturale și bisericesci ale poporului român.»

Asta, onorată camera însemnează (S'au udim, s'au udim, s'au udim!... Dr. Vaida traduce apoi pe ungheresce cele de mai sus).

Oratorul mai citază dintr'un articol al »Luminei» nr. 4, scris de Kossuth, în care se dice, că trebuie să luăm pildă dela Elveția și că Maghiarii se bucură decât Românii își păstrează limba, legea și obiceiurile, învață carte și prin asta își păstrează puterea națională, căci Ungaria are lipsă de popore tarî, apoi continuă:

Ce frumos vorbește aici Kossuth! Și acestea le putem privi ca basă, pe care să se începă deslegarea chestiunei naționale.

Examinând cestiunea acăsta, trebuie să ne gândim și la viitor. Noi nu gravităm în afară, ci în țera asta, unde au trăit și s'au fericit strămoșii noștri, vom să trăim și să ne fericim și noi pe pământul acesta, care ne e și nouă sfânt, căci și sângele strămoșilor noștri l'a udat și pote încă în măsură mai mare ca al strămoșilor unguri (Reprobări în stânga) pentru-că noi am stat la granița țerei, și noi Românii, Slovaci și Rutenii am dat cel mai mare contingent și oștirilor lui Rakoczy. Nu gravităm nici în afară și nu suntem nici trădători.

Viitorul unei țări atârână dela aceea: cum îl pregătesc bărbății de stat. Unui bărbat de stat, cum este actualul domn prim-ministru, nu-i este îngăduit să se mulțumescă numai cu atâta, că dă o poruncă ca să se lecutescă nelegiuirile petrecute la alegeri, ori să înăbușe cu jandarmierie mișcarea socialistă de pe Alföld și mișcarea națională între noi, ori să trecă la ordinea țerei peste cestia socială ori națională, ci e dator să prepare terenul pentru deslegarea acestor mari cestiuni.

Și trebuie să privim la aceste cestiuni nu din pridvorul casei noastre, ci din punctul de vedere general european.

De unde se diriguesce sorța poporelor din Europa? Sorța acestor popore se determină prin sorța Germaniei, Rusiei și Angliei. Astăzi ar fi ușor de dis, că imperiul rusesc este atât de slăbit, încât pote nici odată nu va reinvia din ruinele sale și că prin urmare nu există primejdia rusescă. Decă luăm aminte însă, vedem altceva... vicepreședintele Dumei este Gradescul, un Român din Basarabia, și în Dumă sunt reprezentați Polonii, Românii, Jidovii, Rutenii și celelalte popore ale Rusiei. Aceștia vrău să pună temeliile Rusiei asigurând fie-cărui popor drepturi naționale.

Generalul Fadejew scrie în cartea sa, că Orientul european emancipat are nevoie de o confederațiune, formând împreună un mare imperiu.

Decă se va realiza imperiul rusesc federativ, vă puteți închipui, ce atracție va avea nu numai asupra Slavilor, d'ér pote chiar și asupra Românilor.

Decă în Rusia va fi garantată libertatea deplină națională și socială, atunci panslavismul nu va mai fi o idee deșartă, ci va uni tôte poporele Europei (Sgomot și mișcare) și se vor nasce marile state unite europene.

Ca acăsta să nu se întimple, trebuie să adunăm putere și să nisuiem de a ne întări ca stat unitar în idei. Trebuie deci să ne tragem odată socoteli cu întrebarea că se u va fi aici un stat independent cu deslegarea cestiunii naționale și sociale, ori rămâne și mai departe domnia de clasă. De ce se nu găsim și noi pe acel mare bărbat al țării, care se se pună în fruntea mișcării noastre și se dice: Văd că nu ne putem altfel feri, decât deslegând cestiunile naționale și sociale, că în veacul al două-șecilea nu se mai pote susține domnia de clasă, ci trebuie să ținem sēmă de ideile mari, cari transformă lumea.

Decă ar recunosce cineva acăsta, atunci de bună sēmă ar găsi în țera sute și sute de apostoli, cari ar propovădui învățăturile sale. Mărturisiiți sincer, că sunt și între d-vostră mulți, cari abia așteptă să-și potă spune fără înconjur convingerea lor. Ce mai la deal, la vale? Sunt mulți și între Unguri, cari recunosc că trebuie să ni-se dea drepturile noastre și că nu se mai potă amana mult împăcarea cestiunilor naționale și socialdemocrate (aprobări). De aceea vă rog să nu ne priviți nici pe noi nici pe socialiști ca dușmani ai patriei, ci să ne considerați ca feții și anteluptători noului timp (Vii aprobări între naționaliști).

SCIRILE DILEI.

— 26 Iulie n.

Sfințire de biserică în Rodna nouă. În ziua de 12 Iulie s'a s'ăvârșit sfințirea bisericiei din Rodna nouă, o zidire mare și frumoasă, dovadă strălucită de spiritul de jertfă al credincioșilor și de conducerea inteleptă a păstorului sufletesc, protopopul Pampil Grapini. Au luat parte o mulțime de peste 3000 omeni. Firesce, dorința bravilor Rodneni, de a vedea în mijlocul lor la sfințire pe episcopul din Gherla, nu s'a realizat — căci știut este că acel episcop de 26 ani de când ține toiagul vlădicesc, mai mult șade, decât umblă, cel mult decă

se ostenește până la Cluj, ca să facă tot anul exerciții »duhovnicești... Așa d'ér Rodnenii au trebuit să se mulțumescă cu cei doi zeloși canonicii I. Georgiu și Octavian Domide, delegați episcopesci, pe cari i-au primit cu onorurile cuvenite.

La actul sfințirii delegații episcopesci au fost asistați de 15 preoți. A cântat corul de țărani și țărance sub conducerea învățătorului Al. Popu. Predica festivă a rostit-o canonicul Domide.

Banchetul s'a dat la școlă, luând parte 120 persoane. S'au rostit mai multe toaste, între cari unul pentru pictorul Smigelschi, care a executat pictura. D-l Solomon Haliță a toastat pentru cei doi canonicii delegați și pentru vrednicul protopop Pampil Grapini. S'era corul a cântat mai multe cântece și apoi s'a jucat piesa »Piatra din casă» de Alexandri.

Seminarul din Arad în primejdie. »B. și Șc.» scrie, că în noaptea de 16 spre 17 Iulie izbucnind foc la azilul jidovesc de copii din Arad, care este tocmai în fața seminarului român gr. or., despărțit fiind numai de o stradă îngustă, seminarul a fost în mare primejdie. Vântul bătea în spre seminar și flăcările ajungeau pe sub streșina edificiului, ăr pe acoperiș cădeau scânteele ca o lavă. A fost un noroc că învățătorii dela cursul de vară fiind acolo, directorul i-a pus păzitori prin pod și prin sale și numai veghiării bravilor învățători se pote mulțumi că nu a luat foc acoperișul seminarului.

Alte crime grecesci în Macedonia. Săptămâna asta, doi spoitori români din Trestenia, actualmente stabiliți la Crușova, trecând prin satele din Murihova, au fost prinși de antații și luați cu ței la munte. Întrebați ce sunt, aceștia de frică și cu speranța de a scăpa, au declarat că sunt macedonenii greci. Atunci antații au hotărît să nu-i omore pe loc, ci să-i ia cu densii. Pe de altă parte antații au trimis un om la Bitolia să afle decă într'adever acei omeni fac parte din sinul comunității grecesci ori nu. La declarația trimisului că sunt Români, ambii au fost măcelăriți pe loc. — Pe când octogeuarul efor român Nazare eșia din biserică a fost culcat cu un glont la pământ.

P. S. Sa Ioan I. Papp episcopul Aradului, după cum cetim în »Biserica și Școlă» a plecat la băile din Reichenhall, unde va sta timp mai îndelungat.

La expoziția din Bucuresci — scrie »Secolul» — sosesc dinlic numeroși Români din cele mai depărtate țeri locuite de Români. Săptămâna trecută a fost în Bucuresci din Maramureș d-l Mihail Pavel, mare proprietar cu d-na, d-l Dr. Ilie Mariș avocat în Siget și un preot bătrân tocmai din creerii munților, ce despert Maramureșul de Galiția. Întrebând pe acest preot ce impresie i-a produs Bucurescii, a răspuns cu lacrimi în ochi: Cum se nu-mi producă o impresie profundă, când de șapte ani adun ban peste ban, ca să pot veni odată aici! Acum pot să mor liniștit.

Contribuirii de ale fraților din America pentru bisericile de acasă. Epitropia biserică din Sebeșul de jos (comitatul Sibiiu) a apelat la frații din America, ca să contribuiescă cu ceva la cheltueile renovării interiorului biserică din acăstă comună și a construirii unui podșor (cor).

Apelul a fost ascultat și 38 inși din Erie Pa, America de nord, s'au grăbit a-și trimite obolul, adunându-se cu totul suma de 21 dolari și 10 cenți. La acăstă sumă a contribuit Ioan Relea jun. din Sebeșul de jos cu 5 dolari. I. Relea sen. Sebeșul de jos, I. Schitea, Seliște, Toma S. Doican senior, Toma S. Doican junior și Adam Faor, toți trei din Sebeșul de jos, cu câte 1 dolar, ăr ceilalți cu câte 10, 25, 30, 50 cenți, cari toți vor fi trecuți în cartea vietei, unde se însemnează binefacerile, fie cât de mic.

D-l George Stoica, epitrop bis. și învățător în numita comună adresează pe acăstă cale generoșilor contribuenți, cu deosebire însă d-lui Relea junior căldurose mulțumiri.

— Pentru biserică din Veneția inferioară la apelul d-lui Iacob Popeneacu, prim pretore în penziune și curator primar, frații din America au contribuit 33 dolari 75 cenți = 186 cor. 75 b. În fruntea listei se află Dionisie Comșa cu 5 dolari, iar ceilalți cu sume mai mici, fiecare după puterile sale. Administratorul parochial Emilian Aldea ne trimite o mulțumire adresată atât d-lui Popeneacu, care se îngrijește de prosperarea biserică, cât și generoșilor contribuenți. Din cauza lipsei de spațiu n'am putut da loc întregii liste.

În beneficiul fondului coriștilor din Vad (com. Făgărașului) înca s'a întreprins prin mijlocirea d-lui Stefan Boieru din Layland-Ohio o colectă, care a dat un rezultat de 39 dolari 21 cenți, adică 190 coroane. Banii s'au deșu la banca »Unirea». Domnii Octavian Popp, inv. diriginte și George Cosma, învățător, trimit pe acăstă oale mulțumiri călduroase generoșilor contribuenți de peste Ocean.

Producțiuni și petreceri. Tinerimea academică din Lăpușul ungheresc și împrejurime va da la 2 August în numita comună o petrecere cu dans în beneficiul biserică române gr. cat. de acolo. Președintele comitetului aranțur este d-l Ioan Olteanu, sprijinit de 38 membrii.

— În salet școlei din Iclodul mare se va da la 5 August o petrecere de vară în beneficiul școlei române gr. cat. din acea comună. În fruntea comitetului vedem pe d-l Iosif Onciu preot, sprijinit de domnii: Sabin Coroian protopop, Teofil Moldovan preot, I. Mureșan preot, I. Aștilian învățător și I. Hurducas prim curator.

— Comitetul de inițiativă pentru sporirea »fondului de teatru român» din Bran invită la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă în 16/29 Iulie 1906, în »Parcul» d-lui Dr. Iuliu de Pușcariu și s'era la »Hotel Bran». Începutul la 3 ore p. m. La orele 5 p. m. se vor juca jocurile naționale »Călușerul» și »Bătuta». Prețul intrării la bunăvoința p. t. public.

Sfințirea biserică din Șieu-Odorheiu. Comitetul parochial gr. cat. din Șieu-Odorheiu invită la sfințirea biserică nou edificată, care se va îndeplini în 12 August st. n. a. c.

Programa: 1) Dimineța la 7 ore Utrenie în biserică veche, apoi mergerea cu procesiune la biserică nouă, unde se va face sfințirea apei, după acea actul sfințirii și liturghie solemnă. 2) La 1 oră p. m. pranz comun, (couverta 2 cor.) în pavilionul anume făcut. 3) S'era la 7 ore petrecere cu dans în pavilion. Prețul intrării de persoană după bunăvoința. — NB. Sta-

Iar între acestea eram mereu chemat de mitropolit și somat, ca să-mi retrag copiii de la școala română și să ies din partidul românesc.

Se petrecea însă în mine un fenomen ciudat. Cu cât erau mai dușmănoase și mai sălbatică prigonirile, cu atâta mă încăpăținam mai mult în a persista pe calea apucată și în a mă întări în convingerea, că aceasta era calea cea dreaptă și adevărată.

Mi-au luat enoria, n'am cedat, m'au făcut argos, interzicându-mi de a oficia în sfântul altar, n'am cedat; au pus copii ca să mă huiduiască în stradă și să asvârle ou pietrele în mine, și iar n'am cedat. În două rânduri pe la mijlocul nopții au pus foc casei mele și eu tot n'am renunțat la ideile.

Starea mea devenise rea de tot. Afară eram hulis și batjocurit, în launtru casei mă amenința mizeria cea mai neagră. Începusem să duș lipsa lucrurilor celor mai indispensabile traiului și iarăși n'am vrut să cedez.

Zău, e greu până se încăpăținează omul, căci pe urmă înfruntă toate vijele și confirmă vorba ceea, că el e mai tare ca oțelul.

Dar într'o și lucrurile au luat o întorsătură foarte gravă. Cam pe inserate mitropolitul mă chemă din nou, după ce trecuseră luni de zile fără să-și aducă aminte de mine.

Fără să bănușce ceva, m'am dus, când de odată de la spate trei necunoscuți dau năvală asupra mea, mă apucă puternic de brațe mă leagă în prezența mitropolitului, care ridea foarte satisfăcut și mă aruncă într'un beciu. Iar după ce s'a înoptat bine, legat strâns de mâni și de picioare, mă aruncă într'o trăsură și în goana cailor o iau afară din oraș.

Târziu de tot am priceput, care le-a fost ținta, dar nu eram în stare să scap din mâinile lor. În trăsură alături de mine ședeau cu puștile încălțate cei trei nenorociți, cari pușeseră mâna pe mine.

După un drum de vre-o 15 ceasuri în care timp nu mi-au dat măcar o pică-

tură de apă, am ajuns în seara a doua la mănăstirea Sfântului Ilie din comuna C... Acolo am fost dat pe mâna călugărilor, cărora li-s'a pus în vedere să mă supravegheze de aproape și să mă cumintească fiind un preot rebel.

Ei au executat cu exces de zel ordinele mitropolitului. În intervalul celor 60 de zile, câte am stat acolo, închis într'o odaie întunecoasă, umedă și murdară, nu mi s'a dat ca mâncare decât exclusiv pâne înmuiată în oțet.

Iar de câte ori li-se părea cuvioșilor părinți că vreau să evadez — și aceasta li-se părea foarte des — mă întindeau pe jos și mă băteau până la sânge.

Slăbisem de nu mă mai țineau picioarele, iar la față devenisem mai galben ca turta de oară. Cu toate acestea nici măcar umbră de pocăință, pentru-că m'am declarat român, n'a trecut prin gândul meu. Un cuvânt, un simplu cuvânt, acela că nu mai sunt român, putea pune capăt suferințelor mele. Dar nu l'am spus și

eram hotărât, ca nici mort să nu-l primum.

La urmă au luat sfârșit și chinurile mele din mănăstire. Intr'o dimineată, după două luni întră în poarta mănăstirii un ofițer cu vre-o câțiva soldați cu ordinul ca să mă ridice de acolo. Prietenii mei de idei aflaseră de soarta mea și cu toată atotputernicia mitropolitului isbutiră să mă scape.

Când m'am întors acasă, ai mei s'au dat îndărăt speriați. Credeau că văd înaintea lor un spectru venit de pe lumea cealaltă, așa de slăbit și de schimbat la față eram.

Ei, bieții copii și preoteasa mă plânseră ca pe un mort și suferiră chinuri amare. Dar la aceasta mă așteptam.

De asemenea nu m'a surprins vestea că pe când eram torturat la mănăstire într'o Duminecă de la înălțimea amvonului din biserică am fost caterisit, adică răs-popit, iar pentru a impune mai mult imaginațiunei creștinilor s'au aprins în biserică lumânări negre. Din ziua aceea s'a

ținea căii ferate în loc. Trenul sosește de către Bistrița 6 a. m. și 2 ore p. m. De către Cluj, Dej și Zalău la 11 ore a. m. și 10 ore sera.

Concert și Petrecere în Pinticul săsesc. În ziua de S. Petru s'a ținut în Pinticul săsesc o petrecere și concert despre care un participant ne trimite o dare de seamă mai lungă. Din cauza lipsei de spațiu extragem următoarele:

La orele 3 d. a. o mulțime mare de popor s'a adunat la școala, în curtea căreia se ridicase o scenă pe care se postase grupul de studenți din Blaj, 15 la număr. Aceștia formând un cor au început să cânte întâi »Doinitorii români«, apoi »Dorul Ardeleanului«, ascultate cu multă atenție și aplaudate. Studentul din cl. VIII V. Câmpianu a declamat apoi Satira III de Eminescu. Acesta a fost concertul pentru popor, după care a urmat petrecerea populară. S'era a fost concert pentru inteligență în sala școlii. Corul s'a distins și de astă-dată, și publicul venit până și din depărtări mari a aplaudat frenetic. Mult haz a produs tînărul E. Tataru, predând monologul »Arhim filerul« de A. Bănuț. După producțiune a urmat dans până în zorii de zi.

Beneficiul net (76 cor. 44 b.) s'a dat în folosul școlii din loc. Au contribuit peste taxa de intrare: Dr. Bran Teaca 7 cor., T. Domșa și Serbac, par. Pintic-Vama 4 cor., T. Șimon prof. Năsăud și fam. 4 cor., I. Hossu paroh Mîlașul mare 4 cor. 40 b., I. Vascan ofc. Teaca 3 cor., Leon Mănăsturean dir. la filiala »Bistrițaneic«, Cl. Raicu protopop Teaca, I. Trif, Cristofor Turcea, I. Stupinean par. Stupini, N. Macavei subloc., I. Câmpian paroh Băița câte 2 cor. și alții cu sume mai mici, cărora li-se exprimă căldurose mulțumiri.

Din D. S. Mărtin ni-se scrie: Fiind-că n'a venit la cunoștință, cum-că mulți din cei invitați prin postă nu ar fi primit invitațiile la adunarea cercuală (generală) a despărțimentului D. S. Mărtin al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« convocată pe 2 August st. n. a. c. la orele 11 a. m. în comuna D. S. Mărtin, prin această sunt rugați toți membrii fondatori, pe viață, ordinari, ajutătorii și onorari ai »Asociațiunii« cu domiciliul pe teritoriul despărțimentului, de a lua parte în ziua de 2 August ora 11 a. m. la cea adunare indemnând pe toți iubitorii de cultura poporului la participare, pentru-că deja până acum s'au anunțat dd. Ioan Duma și Nicolau Frâncu clerici responsabili pentru ținerea de conferențe séu prelegeri populare, ér d-l Titu Morar bursierul soc. pentru fondul de teatru, pentru declamarea poeziilor: »Clăcașii« de Octavian Goga și »Rugămintea din urmă« de G. Coșbuc. NB. S'era va fi și petrecere de vară. Simeon *Căluțiu* adv. v.-președinte.

Corul bisericei române gr. or. din Brașovul-vechiu în urma aprobării »Statutelor« sale de către Vener. Consistoriu arhidieceșan își va ține adunarea generală ordinară de constituire Duminecă în 16 (29) Iulie a. c. la orele 2 p. m. în localul școlii române din loc.

Invităm la această adunare, care va fi de o mare importanță pe toți binevoitorii și sprijinatorii precum și pe cei cărora le zace la inimă cauza și prosperarea acestei sfinte instituțiuni culturale românești. — Iosif *Maximilian* m. p. președinte ad hoc, D. *Jaliu* m. p. secretar ad hoc.

Din Bucuresci ni-se scrie: Marți s'a adus spre montare statua doctorului Davila, care va fi așezată în fața porții de intrare dela Expoziție. În peștera ferme-cată s'au făcut experiențe cu aparatele Miethe și Engelsmann. Tablourile reprezentate au fost: »La mănăstire«: un cimitir de-asupra căruia planază un înger; ér în bazinul din grota mare »Sirenele«. Iluziunea optică e perfectă, mai ales în reprezentarea Sirenelor. Prăpastia din grota are o adâncime aparentă de 100 metri. În apa din fundul ei se reflectează un superb tablou alpin.

Dela Reuniunea de cântări. Măne, Vineri, dela orele 4—6, repetiție de cântări cu vocile de tenor, ér dela 6—8 cu vocile de bas.

Un executor opărit. Scriitorul dela judecătoria din Zărnești Szöke Gábor a vrut să facă dîilele acestea o execuție la femela N. Ghiurca din Zărnești. Femeia însă a luat o oală cu apă fierbinte și a vârsat-o pe scriitor, apoi de frica pedepsei a fugit. Ea a fost prinsă însă de jandarmi și adusă la închisoarea din Brașov. S'a pornit cercetare contra ei pe motiv de ultragiu împotriva autorităților. Scriitorul în urma opărelei n'a căpătat arsuri serioase.

Membrii Reuniunii sodalilor români din Cluj sunt convocați în sensul §-lui 13 al statutului și pe baza concluziunii luate de comitet în adunare generală ordinară pe ziua de 29 Iulie a. c. orele 6 p. m. în sala »Economului«. La cea adunare sunt invitați toți cei ce se interesază de cauza meseriașilor. Programa adunării: a) Cuvînt de deschidere b) Raportul comitetului pe anul 1905 c) Raportul cassierului d) Propunerii e) Alegerea noului comitet. Convocatorul datat din 20 Iulie este semnat de președintele Bas. Podobă și secretarul Il Ion N. Pop.

Starea sémănturilor în România. Ultimele telegrame sosite la ministerul român de domenii arată, că starea sémănturilor continuă a fi dintre cele mai bune. Porumbul e frumos apröpe în toată țera și se speră că va da o recoltă excepțională. În cursul acestei luni a cădüt ploii mai ales în nordul Moldovei.

S'au scumpit încălțămintele. Societatea papucarilor din Brașov în vederea scumpirei pielii, a hotărît să urce prețul încălțămintelor.

La internatul din Blaj termenul pentru înaintarea petițiilor este 14 August st. n. a. c. Concursul se va publica într'un număr viitor.

Desertor urmărit. Vicespanul comitatului Brașov prin ordinul său dela 18 Iulie atrage atențiunea magistratului din Brașov și a solgăbiraelor din comitat să urmărească pe Ion Hermănean din S. Petru, care a desertat în România dinaintea serviciului militar. Hermănean este acum în etate de 45 ani.

Român arestat. George Rusu tăletor de lemne din comitatul Sătarului, fiind-că și-a reclamat mai energic simbria, ce i-se convenia pentru tăiatul lemnelor, a fost denunțat de către silvicultorul Gustav Hain din Săcele, că l'ar fi amenințat că-l împuşcă. Bietul Rusu, în loc să-și capete simbria, a fost băgat în temniță.

Jubileul de 40 ani al regelui Carol al României.

(12)

(Fine)

Primirea în capitală.

Din depărtare mare se zărește o mulțime neagră de oameni, indicând locul, unde populațiunea Bucureștilor își așteaptă domnitorul.

Solemnitățile primirii se încep nu departe de Băneasa, o dumbravă cu un castel neisprăvit al principelui de odin-oară Bibescu. Primarul Bucureștilor, Dumitru Brătianu, fratele lui Ion, rămas la Pitești, oferă principelui pe o periniță de catifea roșie cheile orașului și uralele cu care își termină entuziasta sa cuvîntare sunt repetate de mulțimea de cel puțin treizeci de mii de oameni adunați aici.

Principele Carol mulțumește în franțuzește exprimându-și în cuvinte călduroase speranța, că va avea puterea de a duce la bun sfârșit și spre fericirea României, greaua misiune pe care a luat-o asupra-și, având încredere în ajutorul ceresc.

În clipa când poporul aclamează pe tânărul principe, se varsă o ploaie torențială, prima ploaie care udă și înviează câmpiile uscate ale României după o secetă de trei luni. Întâmplare norocoasă care produce o adâncă impresie, deoarece Românii, ca orientalii, consideră ploaia ca o mare norocire, din care cauză cel mai frumos salut de bine venire este la dănsii dacă pot să verse apă în calea unui oaspe. Încă la 1861, când principele Carol călătorea în Africa, a avut norocul să sosească cu ploaie la o oază, lucru pentru care Arabii i-au sărutat mâinile și picioarele.

După primirea de către autoritățile orașului, la Băneasa, principele cu generalul Gulescu și cu Ion Ghica se suie într'o trăsură de gală cu șase cai albi, înconjurat de o escortă strălucită, în care era și colonelul Haralambie, membru al guvernului provizoric, ministrul de războiu locotenent-colonelul Lecca și mai mulți ofițeri superiori din toate trupele, în uniforme prea bogate, acoperite de galoane și găitane. Un regiment de ulani în fruntea convoiului, apoi urmează ministrul de interne, primarul capitalei, prefectul poliției, George Ghica; domnul Ma-yenfisch urmează într'o trăsură de curte, iar Werner șeade în trăsura de gală împreună cu principele.

Convoiuil pornește pe șosea, locul de preumblare al Bucureștenilor. Aici formează spalir infanteria de linie și vânătorii. La un punct este postat regimentul de artilerie, iar la spatele trupelor o mulțime nesfârșită aclamând cu însuflețire, când se apropia trăsura.

Curând ajunse la bariera acciselor, dar casele mici și pavagiul prost nu-ți fac impresia că te-ai afla într'unul din cele mai mari orașe ale Orientului.

Pe trotoarele străzii numită Podul Mogoșoaiei formează spalir garda națională, al cărui caracter militar nu se cunoaște decât după pușcă și cartușieră.

Casele sunt împodobite cu steaguri, covoare și ghirlande. Damele îmbrăcate în haine de sărbătoare aruncă din ferestri flori, porumbei și poezii cu cordoane tricolore.

Înaintea unei case, pe unde trece convoiul se vede o gardă de onoare cu drapel. Principele întreabă: *Qu'est-ce qu'il y a dans cette maison?* (Ce este în casa aceasta?) Generalul Gulescu răspunde cam jenat: *C'est le palais...* (Acesta-i palatul!)

Principele Carol crede că n'a înțeles bine, și întreabă cu îndoială: *Où est le palais?* (Unde este palatul?), iar generalul Gulescu și mai incurcat, arată spre casa simplă cu etaj, lipsită de ori-ce po-doabă.

Chiar și înaintea acestui așa numit palat, pavagiul este atât de gloduros și trăsura scutură atât de strașnic, încât principelui îi vine foarte greu a se ținea drept în trăsura.

Într'aceea convoiul sosește în piața teatrului, unde sunt niște case mai mărișoare. Înaintarea se face cu mare greutate din cauza mulțimei aglomerate. Principele este așa dîcînd îngropat în flori.

Peste o oră și jumătate, în sunetele clopotelor și bubuiturile de tunuri, convoiul sosește la metropolie, biserica catedrală a Bucureștilor. De pe colina, unde este situată metropolia, se deschide o vedere frumoasă asupra orașului. Trăsura princiară sosește la portalul principal, unde I. P. S. Sa metropolitul Nifon primatele României, iese spre întâmpinare. Metropolitul este un venerabil bătrîn cu barbă albă, îmbrăcat în odăjdii, cu mitra în cap și toiagul în mână și este încun-jurat de o ceată de preoți îmbrăcați în odăjdii scumpe. El întinde solemn principelui crucea și evanghelia spre sărutare, apoi luându-l de braț îl conduce în biserică la un tron în fața iconostasului.

La »Te Deum« cântă un cor bărbătesc și cântările ar face cea mai bună impresie, dacă fonfăitul pe nas în care după prescripția ritului ortodox se citesc rugăciunile n'ar avea un efect supărător asupra urechilor.

Miniștrii și Lascar Catargiu, membru al guvernului provizoric, încă sunt de față la metropolie.

După Te Deum principele însoțit de primat în odăjdii, precum și de membrii guvernului provizoric, se duc pe jos la cameră, care este în fața metropoliei. Cu inima agitată intră picipele în sala de ședințe unde sunt adunați membrii constituantei. La intrare îl primește președintele Costachi Iepureanu și îl conduce la tronul ridicat pe tribună.

Cu ovațiuni de nedescris îl primesc pe principe și însuflețirea n'are margini. Sala este ticșită. Pe lângă deputații celor

dat ordin, că de ar fi să reapar vr'odată, să fugă cu toții de mine, ca de un ciumat.

Dar tocmai aceasta m'a mirat peste măsură, pentru-că efectul a fost cu totul contrariu. În adevăr care n'a fost mirarea mea când în jurul meu, cel escumunicat, cel răsposit, am găsit la întoarcere mai mulți aderenți, mai mulți pariziani devotați cauzei pentru care sufeream atâta. Puținii cari lăsasem la plecare, i-am găsit mai oțeliți, mai aprinși, mai hotărâți, ca să lupte alături de mine pentru ideia românească. Apoi, mulți din cei, în cari înainte vedeam vrăjmași, acum îmi întindeau mâna și mă asigurau de întregul lor devotament.

În momentul acela, când am văzut în juru-mi atâta lume, că mă secundează, am uitat ca prin farmec tote suferințele, toate năcazurile și zămbitor mi-am înălțat ochii către Dumnezeu, care ne ocrotea.

Și cu toții cuprinși de ardoare, într'un avânt de entuziasm am hotărît ca din catul de jos al școalei să facem o ca-

pelă, în care să ne rugăm lui Dumnezeu în limba noastră și în voia noastră.

Am luat această hotărîre Sâmbătă seara, iar a doua zi Duminecă am oficiat în capelă serviciul divin pe românește. Și eu și toți câți eram acolo plîngeam lacrimi de bucurie și de fericire.

Iar cum a venit primăvara, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu obolul creștinilor am pus temelii unei biserici ale cărei ziduri se înalță astăzi tot mai sus.

Acum sunt fericit. Nu mai am decât o singură dorință. Să văd biserica isprăvită, să slujesc odată într'ansa și apoi am să zic și eu ca Simion: „acum liberează Doamne pe servul tău!“

Preotul tăcu. Pierdut în admirație contemplam acea figură nobilă, măreață și care devenise de o energie sălbatică. Atâta purere de voință într'un om! Atâta abnegație, împinsă până la eroism, pentru o idee! Erau lucruri ce le citisem prin cărți, dar nu credeam, că o să pot întîlni în drumul meu oameni capabili de ele.

Și sfios l'am întrebat pe acest preot:

— Dar acum pe frigul acesta ce cauți la Bitolia părinte?

— Ei, fiule, tot din pricina mitropolitului. Crezi că s'a astâmpărat? Nici decum. A turbat de furie, când a aflat că am deschis capelă. Și tot ce poate inventa răutatea omenească, ca să răpună pe om, el a întrebuițat în contra mea. Ar fi fost destul, ca dănsul să fi putut dovedi una din acuzațiunile ce mi-a adus, pentru-că eu s'e fiu trimis la spânzurațoare. Ba că eu sunt un pericolos turburător al ordinii publice, ba că sunt un hoț fără păreche, ba că am săvârșit moarte de om ba că.... dar la ce folos să-ți înșir lungul pomelnic.

După dănsul, în mine sunt personificate toate fărâdelegile tuturor criminalilor de pe fața pămîntului.

Și mereu, în arșița soarelui, ori prin ploii, prin zăpadă și ger, eu de doi ani de zile fac drumul ăsta de la orașul meu la Bitolia.

Iată, am pornit-o acum seara de acasă, pentru-că mâine e Sâmbătă și peste zi am înfățișare. După-ce isprăvesc, tot pe inserat iau drumul înapoi, ca să fiu Duminecă dimineața la biserică. Nu vreau să procur mitropolitului nici bucuria de o clipă, că a rămas biserica noastră închisă într'o zi de sărbătoare.

Iar după puțin, adresându-se băiatului de han:

— Băiete, fă calul gata.

— Dar nu ție-e frică părinte, pe vremea asta?

— Ce să-mi fie frică, Dumnezeu e cu mine.

Și pe când afară crivățul gema simțitor, popa sărind sprinten pe cal și făcându-și semnul crucei, dispărû în întunerecul așa de gros și rece.

N. Bațaria.

32 județe sunt aici și consilierii tribunalului suprem în ornat roșu, membrii curții de compturi, ai curții de apel și șefii autorităților administrative. Sala fiind mică, abia cuprinde mulțimea.

Metropolitul așază crucea și evanghelia pe masa din fața tronului și invită pe principe să depună jurământul pe legea țării.

Colonelul Haralambie cetesce formula românească a jurământului, pe care principele o are înaintea sa în traducere franțuzească: *Jur de a păzi legile României, de a menține drepturile sale și integritatea teritoriului!*

Principele Carol pune dreapta pe evangheliile și dice cu voce tare românește: *Jur!* după care cuvânt izbucnesce din nou aclamațiunile și aplauzele. Președintele îi adresează atunci o alocuțiune plină de avânt, la care principele răspunde în limba franceză:

„Ales spontan de către națiune principe al României, am părăsit fără a ezita patria și familia mea, pentru a răspunde la apelul acestui popor, care mi-a încredințat destinele sale. (Aclamațiuni însuflite!) Punând piciorul pe acest pământ sfânt, eu am devenit Român. Acceptarea plebiscitului îmi impune, o știu, mari datorii; eu sper că-mi va fi dat a le împlini. Eu vă aduc o inimă loială, intențiuni curate, o voință fermă de a face bine, un devotament fără margini față cu noua mea patrie și acel respect neclintit față cu legile, pe care l'am moștenit de la străbunii mei (*Urtele nesfârșite*). Cetățean astăzi, mâine dacă va trebui soldat, eu voi împărți ca voi binele și răul (*Aclamațiuni repetate*). Din clipa aceasta totul este comun între noi, aveți încredere în mine, cum am eu încredere în voi! — Numai Dumnezeu singur știe, ce rezervă viitorul patriei noastre, — din parte-ne să ne mulțumim a ne face datoria! Să ne întărim prin concordie, să ne unim forțele, pentru-ca să fim la înălțimea evenimentelor! Provedința care a călăuzit pe aleul nostru până aici și care a îndepărtat toate piedecile din calea mea, nu va lăsa nedesăvârșită opera sa! Trăiască România! (*Aclamațiuni entuziaste: Trăiască Carol I!*)

(Cu acestea terminăm descrierea evenimentelor în legătură cu alegerea principelui Carol înainte de asta cu 40 ani. Le-am tradus din originalul nemțesc și în parte franțuzesc în convingerea, că cetătorii noștri le vor urmări cu interes.)

De la teatru.

Monumentul eroilor de la Biskupitz.

Sâmbăta trecută în 15 l. c. n. s'a desvâlțit, precum anunțasem, în curtea casei de infanterie din Orăștie monumentul ridicat de regimentul 64 în memoria eroilor căzuți în lupta de la Biskupitz acum 40 de ani. Acest regiment e compus, precum știm, în majoritate covârșitoare din feciori români, iar monumentul ce s'a desvâlțit, e cioplit din marmură în formă de columnă pătrată, pe care sunt înseriate numele celor căzuți în lupta amintită. În vârful columnei se află un vultur cu două capete, care ține strâns sub aripile sale steagul regimentului.

Despre festivitatea desvâlțirii monumentului foaia „Libertatea” din Orăștie aduce interesante amănunte, pe care le resumăm în următoarele: Sfârșindu-se ceremonia sfințirii preotului militar catolic a pășit în fața batalionului de feciori și le-a vorbit *ungurește* despre vitejia celor căzuți la Biskupitz. Soldații fiind aproape toți români n'au înțeles nimic din vorbirea unguerească și au rămas foarte nemulțumiți.

A urmat la rând colonelul, care a vorbit *nemțeste*, făcând istoricul regimentului, care deja după 6 ani de la înființarea sa, a trecut proba de foc scoțând din luptă steagul regimentului acoperit cu glorie.

Vorbind de lupta însăși colonelul a dis următoarele: „Noi avem azi între noi o *mărturie mută* despre acea luptă: acest steag ați zdrăncuit etc.” iar de cei

46 veterani prezenți la festivitate, cari au fost martori vii ai acelei lupte glorioase colonelul n'a făcut nici o amintire în vorbirea sa, ceea-ce a indignat pe cei prezenți la festivitate. Un căpitan a tălmăcit apoi românește vorbirea colonelului. Vorbirea unguerească a fost abandonată în ultimul moment, de oarece publicul ungueresc s'a abținut *demonstrativ* de la această serbare.

A urmat apoi predarea monumentului în grija orașului, de către colonel prin o vorbire rostită în limba germană. În absența primarului i-a răspuns *românește* senatorul Daniil David luând în primire monumentul. Vorbirea românească a d-lui David a scos pe Sașii prezenți din sărite deși n'au avut dreptate, deoarece toate trei limbile: româna, maghiara și germana sunt oficiale ale orașului și prin urmare sunt *egal* îndreptățite.

La defilare colonelul iarăși și-a dat în petec. Cei 46 veterani prezenți erau deja așezați de către d-l major Becker, ca să primească defilarea batalionului. Când colo colonelul dă poruncă ca veteranii să fie înșirați într'un pluton și să defileze ei înaintea d-sale împreună cu ceilalți soldați. Porunca aceasta și nedreptăți și neouiniucioasă și neobicinuită a făcut iarăși o impresie rea asupra publicului. În fine veteranii s'au supus, și deși erau între ei oameni de 60—70 ani au defilat mândru fiind aclamați de publicul român prezent cu vii strigăte de „Să trăiască!” „Libertatea” mai amintește de încheiere, că colonelul a desconsiderat cu totul pe veterani și nu i-a învrednicit nici măcar cu o strângere de mână, deși ei erau adevărații eroi și sărbătoriți ai țării.

Sfințirea

petrei fundamentale a primei biserici române în Statele Unite.

Cetim în „Românul” din Cleveland: Ceea-ce n'a creștut nimeni, la ceea-ce nu se așteptase numai cu câteva luni mai înainte nimeni, dar ceea-ce au dorit toți creștinii români — ați este.

Avem biserică românească. În ziua de 1 Iulie 1906 s'a pus piatra fundamentală, pe care bază se zidesce casa Domnului ceresc.

Cu inima plină de bucurie, și cu lacrimi de bucurie am stat credincioșii Români, pe lângă locul bisericii pe lângă fundamentul deja ridicat.

Pe veci va fi neuitată această măreță și, sărbătoare a neamului nostru mult persecutat, nu va uita nici unul, că în acea zi s'a pus piatra fundamentală a vieții noastre românești în America.

Avem biserică, avem tot, avem unde ne ruga Domnului ceresc, avem unde aduce mulțumită pentru marea îndurare a lui.

Solemnitatea a fost ridicată în ce privește simțămîntul religios, național, în ce privește frumusețea, întrucât au atras admirațiunea și neamurilor streine.

Tote jurnalele din aceste state au scris articole frumoase, cele locale au publicat ilustrațiuni împreună cu descrierea serbărilor. Și noi reproducem după cel mai mare diar după „Cleveland Plain Dealer” o ilustrațiune frumoasă.

Opt preoți au săvîrșit actul divin cu pontificarea secretarului episcopal.

S'a cetit din partea p. Dr. Ep. Lucaciu într'o predică frumoasă, actele de memoriu și numele membrilor fondatori, apoi s'a așezat piatra fundamentală, s'a sfințit locul bisericii.

Au ridicat nimbul serbarei societățile române reprezentate prin numeroși membri. Societatea „Carpatina” și cu această ocaziune s'a arătat, că e demnă de numele ei bun ce l'a câștigat ca prima societate română fondată în America.

Cu presidentul ei vrednic cu d-l Gerasim Bota în frunte așteptă preoții, cari vin să slujască. La sosirea lor, muzica națională română cântă „Destăplă-te Române”. Cu stégurile frumoase de nou sfințite îi petrec până la locul sfințirii pe preoții sosiți.

După actul divin tot cu muzica în frunte îi petrec până se urcă în trăsură.

Frumoasă uniformă a acestor vrednici români aparținători societății gândeai că numai sunt Români persecutați, ci membrii unui mare neam conscii de țaria lor.

Asemenea tinăra și frumoasă societate „Carmen Sylva” se prezintă în corpore și face fală neamului.

Am avut ocaziune a participa cu toți Români la această mare serbare, am avut ocaziune a vedea că Români nici în aceste țări streine nu se lapă de religioana, de limba lor, de dragostea de neam, ci voesc a face și fac casă lui Dumnezeu, unde se roagă să ceară ajutor, țarie în luptele lor, unde se învețe tot ce e bun și folositor. La așa credincioși le va da atotputernicul darul său, vor putea vedea ridicat edificiul în curând, vor avea un loc unde se propovăduiesc pacea, buna înțelegere, unde au ajutor, unde vor fi primiți și unde li-se vor primi rugăciunile.

Dumnezeu ajute!

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 25 Iulie. În ședința de ași a dietei baronul Banffy Dezső a interpelat pe ministrul de culte în afacerea fostului protopop Manegufiu din M. Oșorhei, pe care, dice Banffy, conzistorul pin Sibiu l'a judecat fără să-l asculte, lipsindu-l de post și de darul preoției și excomunicându-l, în ordinea ministrului le-ar fi desconsiderat sub pretextul autonomiei.

În motivarea interpelației baronul Banffy a fost agresiv față cu Români, dar deputatul Maniu i-a răspuns energic.

Petersburg, 26 Iulie. Din guvernământul Izkow se anunță că erii au izbucnit acolo *turburări agrare. Țărani în număr de peste 4000 au năvălit în curtea proprietarului, i-au dărâmat casa și au dat foc bucatelor adunate.* A intervenit armata, dar a fost imposibil să liniștească pe revoltai. *Au fost ciocniri între armată și țărani. 42 morți.*

Berlin, 26 Iulie. În cercurile competente germane se crede într'o intervenție a Germaniei în Rusia în cazul unei revolte generale. Ziarele germane spun că aceasta este de neerezut cu atât mai mult cu cât opinia publică germană s'a declarat contra Rusiei.

Petersburg, 26 Iulie. S'au arestat mai multe persoane, cari ațitaseră populațiunea la grevă. Diarele au reinceput să apară, afară de cele socialiste.

Moscva, 26 Iulie. 65 membri ai comitetului județean și local al partidului revoluționar socialist au fost arestați. Printre aceștia sunt și principalii organizatori ai revoltei. Socialiștii democrați au refuzat să proclame greva acum.

Odessa, 26 Iulie. Deși s'au luat forte serioase măsuri de către autorități spre a se împedeca excese, totuși erii după amiazi au fost *ciocniri între Cazaci și Evrei. Au fost mai mulți uciși și răniți.*

Odessa, 26 Iulie. Arestările și perchișițiile continuă. Trenurile și vaporele sunt pline de refugiați. Erii, în trei ore au cerut *pașapoarte peste 1500 persoane spre a pleca în străinătate.* Noptea trecută s'au organizat măceluri în trei puncte ale orașului. Cazacii au săvîrșit jafuri.

Berlin, 26 Iulie. „Kölnische Zeitung” scrie, că întrevederea dintre Țar și împăratul Wilhelm e amânata, Țarul neputând acum să părăsească Petersburgul. Cei doi împărați se vor întâlni probabil la toamnă, actualmente ei sunt în corespondență zilnică. Împăratul Wilhelm a primit erii de la Țar două scrisori.

Petersburg, 26 Iulie. Viitoarele alegeri pentru Dumă se vor face în Decemvrie.

Paris, 26 Iulie. Un ministru rus a declarat următoarele corespondentului lui „Matin”: — Duma a călcat marginele legilor din ziua deschiderei. Răspunsul dat la mesagiul tronului era o călcare a legilor fundamentale. Ea a cerut numirea unui nou cabinet, ceea-ce era contra constituției. Programul ei agrar a născut speranțe ce nu puteau fi realizate și a inaugurat dorința de a se deposea bunul altuia. Deputații prin discursurile lor, au discreditat guvernul, spunând că el a organizat măceluri și turburări. 14 deputați au chemat poporul la arme și Duma n'a vestejtit purtarea lor. Nu e deci de mirat că Duma a fost disolvată.

Petersburg, 26 Iulie. În castelul Peterhof s'a proclamat starea de asediu.

Petersburg, 26 Iulie. „Nowoje Wremja” cere în articolul de fond de azi izgonirea tuturor Evreilor. Ziarul acesta e în legătură cu cercurile guvernamentale și de aceea se dă importanță acestui articol.

De pe Mureș.

(Alegerea de notar la Cuciu (Kuty-falva).

— Iulie 1906.

În prima jumătate a lunii Iunie, s'a făcut în Cuciu alegere de notar. Postul a devenit vacant în urma retragerii la pensie a fostului vrednic și stimat notar Dănilă Munteanu, care nu sciu pentru ce, d'ér sciu că timp de câți-va ani a fost prigonit din partea fisolgăbirăului Bőjte Kálmán. Nu vreu să aduc elogiul persoanei fostului notar Munteanu, țiu însă a constata, că în tot timpul activității sale ca notar în cercul Cucuiului, a dat nenumărate dovești de nobleța simțemintelor sale față cu poporul și a păstrat tot-d'auna cumpăna dreptății.

Bărbat onest, Român bun și om în totă privința cinstit și devotat carierei sale, a lăsat prin retragerea sa regrete sincere la cei ce i-au cunoscut activitatea și au știut să-i aprecieze caracterul.

La cercul notarial al Cucuiului aparțin comunele: Cuciu (com. ung.), Petrilaca (românească), unde este protopop Aron Ghe-rasim; Sâniacob și Orășia, comune românești cu preoții Basiliu Orosan și Adrian Cismaș.

Alegători 40 Români, 14 Unguri și 2 jidovii

Va să dica nici măcar energie nu trebuia din partea fruntașilor poporul. alegător, pentru-ca să fie ales un român.

În loc de acesta s'a întimplat însă rușinea, ca în postul lui Munteanu să ajungă un jidov, care a fost adus lângă dânsul ca matriculant și ajutor de notar. Candidarea s'a făcut în mod forte tendențios. În locul prim fu candidat jidovul apoi 2 armeni, între cari unul suspendat, celălalt om de paie.

A produs mirare, că printre candidați nu s'a aflat nici un român, deși erau câți-va și de cei cu curs notarial. S'au lăsat seduși însă de promisiunile jidovesci, ba unii din preoții noștri au promis jidovului votul mult mai înainte și s'a corteddit chiar și din parte românească pentru el. Drept corónă acestei purtări neromânești, unii dintre preoții au luat parte și la banchetul ce s'a dat după alegere, care a ținut până în cealaltă zi după amiazi. Tristă purtare! În loc să pretindă candidatura unui român, ér dacă acesta nu se făcea, să fi protestat și să nu voteze nici unul, (de altfel votare nu s'a făcut, căci nu era între cine să se facă, ci numai un fecior de protopop a strigat să trăiască Samuel Albert), au creștut de cuviință să benchetuiască la masa străinului dând și prin acesta dovadă cât de mult și-au uitat de chemarea și datoria lor.

A. M.

Bisericele și capelele românești din Turcia.

În Turcia situațiunea noastră bisericească — scrie „Românul de la Pind“ — este din cele mai precare. Neavând șef religios recunoscut, nu se obține așa de ușor autorizația pentru clădirea de biserici, și cele care se clădesc nu pot fi târnositate.

În tot cazul chestiunea de a avea locașuri sfinte a fost în parte rezolvată prin faptul, că de la o vreme încococe ni-se permite, fără a ni se pune mari pedeci ca să clădim capele ale căror număr în ultimele timpuri a sporit în mod simțitor.

Până acum biserici românești clădite ca atare și în virtutea unor firmanuri ad hoc n'avem decât două în Macedonia, biserica de la Hrupiște și cea de la Crușova.

Însă greutatea cea mai mare stă în recrutarea preoților.

Mitropoliții greci nici în rușii capului n'ar hirotonosi preoți români.

Preoții pe cari îi avem acum sunt mai toți foști preoți, cari slujeau în bisericele grecești, dar erau Români de naționalitate.

Numărul total al bisericilor și capelilor românești din Turcia este de 39.

Împărțite după vileete, avem 20 în vileetul Monastir, 16 în vileetul Salonice și 3 în vileetul Kosovo. În vileetul Monastir avem biserici și capele în următoarele localități: Bitolia, Gopeși, Moloviște, Crușova, Vlaho-Clisura, Hrupiște, Papadia, Gramaticova, Ohrida, (2), Pleasa, Șipsca, Nicea, Abela, Perivole, Turia (4) și Patineina, adică în 16 localități.

În vileetul Salonice avem la Salonice, Berislav, Cupa, Doliani 2, Giurmaia de sus, Huma, Lumnița, Lugunța 2, Livezi, Oșani, Târnavreca, Veria, Xirolivad și Selia de sus, adică în 14 localități.

În vileetul Kosovo avem la: Scopia (Uskub) Veles și Kumanova câte și trele capele.

Deci resumând aceste cifre, în Turcia avem biserici în 33 de localități.

Împărțind aceste locașuri sfinte după biserici și capele, în vileetul Monastir avem 18 biserici în 11 localități și 2 capele, la Bitolia și la Moloviște.

În vileetul Kosovo în câteși trele localități n'avem decât numai capele.

În total dar în totă Turcia avem 31 de biserici și 8 capele.

Trecem acum la preoți. Numărul total al preoților români din Turcia este de 71, dintre cari 33 în vileetul Monastir 34 în vileetul Salonice, 3 în vileetul Kosovo și 1 în vileetul Ianina.

În vileetul Monastir cele mai multe localități au câte un singur preot, afară de Bitolia (4 preoți și un diacon), Gopeși 3, Moloviște 2, Crușova 2, Ohrida 3, și Turcia 2. În vileetul Salonice cele mai multe localități au câte 2 preoți, afară de Lumnița, care are 4, Berislav, Livezi și Oșani, cari au câte 3 și Xirolivad, care are 1 preot.

În vileetul Kosovo câteși trei localități au câte un singur preot.

Mai sunt apoi localități, unde sunt numai preoți (câte unul din fiecare localitate), fără a avea până acum biserici sau capele. Acești preoți slujesc prin case și sunt în următoarele localități:

În vileetul Monastir la: Belcamen, Nevesca, Corița, Moscopole, Samarina și Smixi-Damașli.

În vileetul Salonice avem la Poroi și la Vodena, ér în vileetul Ianina la Palioseli.

În mai multe localități din ultima categorie s'au luat dispozițiunile necesare, ca să se deschidă deocamdată capele și în unele din ele s'au și cumpărat terenurile ori localurile trebuincioase.

Reuniunea

Învățătorilor români uniți din Archiepiscopie.

De lângă Mureș, Iulie 1906.

Despărțământul „Mureș“ n'a înaintat procesul său verbal al adunării de toamnă comitetului central al reuniunii. O neglijență ne mai audită din partea oficialilor despărțământului, der tot-odată trebuie să regretăm, cumcă biuroul central n'a constrins pe oficialii despărțământului la împlinirea obligamentelor lor, ceea-ce putea s'o facă în sensul statutelor și prin aplicarea procedurii disciplinare în contra lor.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Tirimia-mare, unde învățătorul din localitate Alexandru Mesaroș a ținut o lecție practică din aritmetică cu clasa V—VI „Frațiunea decimale“, ér Vasilie Tămaș din Bandul de Câmpie a ținut o disertație despre „Momentuositatea educațiunii în familie și școlă“.

Despărțământul acesta are 19 membri ordinari și numai 2 ajutători. Nu se poate lăuda cu nici un membru fundator. Dintre preoți s'au înscris membri ordinari Emiliu Andrașan din Mureș-Sântana, Constantin Cotorea din Harțeu și Petru Sociu fostul paroch în Săbadul de Câmpie, ér în present e paroch în comuna Boș din districtul Cojocnei.

Despărțământul acesta a administrat centralei în anul 1904/5 ca taxă dela membrii ordinari 130-50 cor., în 1903/4 32 corone, ér în 1902/3 nimic. Decă luăm de basă numărul 19 al membrilor ordinari, ar trebui să între anual la centrală 76 corone și în acești 3 ani în urmă 228 corone, prin urmare pe acești 3 ani din urmă nimitul despărțământ al Mureșului este în restanță cu 65-50 cor.

Despărțământul „Mureș-Uioara“ și-a ținut adunarea sa de toamnă în comuna Nandra, unde învățătorul Ioan Pastor a ținut o lecție practică cu cl. I: „Multiplacarea numărului 4 și a disertat Ambrozio Iuoraș învățător în Uioara Superiōră despre „Creșterea tinerimeii adulte.“

În adunarea aceasta inspectorul regeș substitut din com. Alba inferiōră, d-l Barsay a propus ca totdeauna să se emită câte o comisiune de 2 membri ordinari, cari să examineze edificiul școlar, mobilele și recușițele de școlă din comuna unde se ține adunarea, având această comisiune de a raporta în adunare despre cele aflate în prezența senatului școlar local și a altor fruntași din comună, cu scop de a-i îndemna și împintea la împlinirea și repararea scăderilor constatate. Propunerea aceasta este foarte salutară și ar fi dorit ca și celelalte despărțăminte să o adopteze, căci astfel poporul să vadă că învățătorii în adunările lor nu au alt scop decât ridicarea nivelului școlar.

Adunarea de primăvară s'a ținut în Uioara superiōră, unde învățătorul din localitate A. Iuoraș a ținut o lecție practică din istoria patriei cu clasa V—VI despre subiectul: „Lupta de pe Câmpul Pănei“ și a disertat învățătorul din comuna Grind Theodor Trimbițaș despre tema: „Minciuna, cauzele și tractarea ei în școlile populare“.

Adunarea aceasta a decis, să facă un plan special de învățământ pentru toate școlile din acest district și să aleagă manualele ce ar fi să se introducă în școlă. Comitetul central face în raportul său observarea nimerită, că nu înțelege rostul acestei decisiuni, căci planul de învățământ arhiepiscopal e obligator pentru toate școlile populare, manualele de școlă nu pot fi alese după plac, căci în școlile noastre arhiepiscopice pot fi introduse numai manuale aprobate de prea veneratul consistor arhiepiscopal. Ne mirăm de șeful tractului, cum permite ca să se aducă atare decisiuni contrară statutelor reuniunii. Despărțământul avea drept, ca pe calea senatului școlar protopopes să aducă la cunoștința consistoriului arhiepiscopesc lacunele ce eventual ar fi aflat în planul de învățământ și să ceră îndreptarea lor. Tot asemenea să părădă și față de manualele noastre.

Despărțământul acesta nu se poate făli nici cu un membru fundator, are 12 membri ordinari și 2 ajutători, nici un paroch din despărțământ nu s'a înscris de membru ordinar. În anul 1904/5 în casa centralei sub titlul taxei de membru n'a vărsat nimica. În 1903/4 a vărsat 20 corone, ér în anul 1902/3 nimica, decă în anii acești 3 din urmă cu totul a administrat numai 20 corone. Decă luăm de basă numărul de 12, anual trebuie să între la centrală 48 corone, în cei trei ani din urmă 144 cor. prin urmare despărțământul acesta numai pe cei 3 ani din urmă este în restanță cu 124 cor. O sumă destul de considerabilă, luând în seamă numărul cel neînsemnat al membrilor. Despărțământul acesta se poate lăuda cu un protopop inteligent și cu învățători harnici, ne mirăm dar cum nu se pune mai multă silință pentru ridicarea nivelului ce ar merita acest despărțământ.

Mureșanul.

Convocare.

Despărțământul „Sătmăr-Ugocia“ al Asociațiunii își va ținea adunarea sa generală în Borlești la 12 August a. c. pe lângă următoarea

Ordine de zi:

a) La 9 oare dimineața liturgie solemnă în biserica parochială cu predică ocazională.

b) La 10½ se deschide adunarea generală prin discurs prezidial.

c) Raportul comitetului: 1) al secretariului, 2) al casierului.

d) Alegerea comisiunilor: 1) pentru censurarea raportului secretariului, 2) pentru censurarea raportului casierului, 3) pentru încasarea taxelor de la membrii „Asociațiunii“ și pentru înscrierea membrilor noi, 4) pentru verificarea procesului verbal.

e) Disertațiune populară de părintele Constantin Lucaciu.

Ședința se suspendă pe câteva minute pentru lucrarea comisiunilor.

f) Raportul comisiunilor împreună cu budgetul comitetului pentru anul viitor 1907.

g) Propunerii.

h) Alegerea delegaților pentru adunarea generală a „Asociațiunii“.

i) Închiderea adunării prin președinte.

Borlești, la 23 Iulie 1906.

Dr. V. Lucaciu, George Șuta,
secretar. directorul despărț.

Bibliografie.

Elena, de Dimitrie Bolintineanu. — Cine oare n'a auzit de acest roman al poeziei și al tineretii, și căți din aceia cari ar fi dorit să-l cunoască, nu s'au simțit dezamăgiți, neputându-l găsi? Căci toate edițiunile ce s'au tipărit de la 1862, sunt cu desăvârșire epuizate. Astfel tipăritura unei noi edițiuni se impunea și librăria Alcalay a răspuns unei adevărate necesități dând la iveală, în Biblioteca pentru toți, o nouă edițiune revăzută cu îngrijire a acestui roman de datine politic-filosofic, care nu este de cât o pagină din propria viață a poetului și cel mai bun document pentru epoca pe care autorul o descrie. De aci vine și marele interes al acestui roman, că odată lectura începută, cititorul nu mai poate lăsa cartea din mână.

Credem că orî cine se va grăbi să-și procure acest roman, mai ales că Elena formează un volum de 21 coale de tipar (336 pagine) și se vinde numai cu prețul neînsemnat de 90 bani, plus 10 bani porto se poate procura prin librăria A. Mureșianu.

Acum 40 de ani. Povestiri despre soșirea M. Sale Regelui Carol pe pământul României de A. Răsmerița cu ilustrațiuni se poate procura prin Tip. și Libr. A. Mureșianu Brașov preț 50 bani cu porto 60 bani.

Predici și învățături la toate Duminecile și săbătorile anului culesse de Petru Maior de Dicio-Sân Martin editate acum de prima dată cu litere latinești se pot procura la Librăria A. Mureșianu toate 3 părțile cu 3 corone plus 30 bani porto.

Cultura arborilor roditori, de Dimitrie G. Ioanescu doctor în științele naturale cu o circulară asupra culturii pomilor pe domeniile coroanei de Iuon Kalinderu (cu o ilustrație și mai multe figuri în text). Ediția a II-a; a apărut în tipografia „Gutenberg“ (Iosif Göbl) București strada Doamnei 20 — 1906.

Aceasta este a XXX-a cărticică din Biblioteca populară a administrațiunii Domeniilor Coroanei

„Amicul tinerimeii“, revistă pentru tinerimea școlară, ce apare sub direcțiunea d-lui I. Moisil, București, conține în numărul său cel mai nou (5) următoarele articole interesante: Din istoria familiei Regelui Carol I. al României; Cele trei daruri (cu ilustrație); Familia princiară română (cu ilustrație); Cine face bine, bine găsește (poveste); Creșutul Românului; Lăcatul din peștera Xaxa; Trifoiul în patru foi; Grindina (cu ilustrație); Serbarea zilei de 10 Maiu în București; Sfințirea steagului micilor Dorobanți; Binele și Răul; ș. a. Abonamentul pentru Austro-Ungaria 4 cor. pe an. Administrația și Redacția: Str. 11 Iunie Nr. 33.

Sfat pentru apărarea vitelor de muște.

Se știe de toți cât de mult suferă în timpul verei muștele atât caii cât și vitele cornute (mai ales muștele de cai și musculițele).

Ele nu lasă aceste animale să se odihnesc în liniște, nici a mânca atât în grajd cât și la pășune.

În timpul verei mai ales caii se bat grozav de mușcă, isbind aproape continuu din toate picioarele ca să se apere de mușcă astfel că de unde în loc să odihnesc în grajd sau la drumuri când sunt oprii ca să răsuflă, ei pierd puterile lor luptându-se cu muștele, cu atât mai mult decă mai au și ooda retezată.

De asemenea vitele cornute și în deosebi taurii au mult a suferi din cauza muștelor, care se așază în număr foarte mare pe grebăn unde nu poate ajunge vitele să se răsuflă.

Pentru a apăra animalele de muște s'a încercat a ține grajdurile întuncose, cu perdele la uși și la ferestre, lucru ne-practic, căci chiar decă nu ar fi nici o mușcă în grajd, ele sunt aduse de afară cu caii cari vin de pe drum, sau caii și vitele cari vin de la pășune, în afară de asta în grajdul închis este prea mare căldură și ventilația oprită, încât mirosul atât de greu de suportat cum urina de cai strică aerul pe care-l respiră caii, și vatămă ochii.

Acest procedeu de altfel nu folosește mult, dat fiind modul de evoluțiune al muștei calului. (Gastrophilus equi). Asupra acestei din urmă cestiuni nu insist în acest loc, întâi că nu întră în scopul pe care voese a-l atinge prin acest articol, care este a da un sfat practic și popular, și al doilea că această cestiune se găsește destul de bine descrisă în orice zoologie.

O lungă practică mi-a dat mijlocul de a apăra caii și vitele cornute de acești óspeți așa de supărători și de a da cailor mai ales mijlocul de a putea mânca liniștit, precum și odihna ce le este așa de trebuincioasă atât în grajd cât și în timpul stațiunii la drum, când sunt oprii pentru a răsufla.

Am încercat în acest scop diferite substanțe, cestiunea preocupându-mă în deosebi, deosebi în literatura veterinară nu am găsit sub acest raport nici o indicațiune specială.

Din toate substanțele întrebuițate, am obținut rezultate în adevăr admirabile prin întrebuițarea oleului empiromatic (Ol. corn de cerb crud).

Modul de întrebuițare este foarte simplu: din acest olei se tórna pe cârpă sau o bucată de vată și se unge calul de sub oodă până jos între picioarele dinapoi sub burtă, pe laturile și fața pieptului, laturile gâtului și spinare, trecend peste aceste părți cu o cârpă muiată în acest olei, care nu vatămă cătuși de puțin pielea, nu provocă iritațiuni sau ori-ce alt efect vătămător calului.

Pentru vitele cornute se ung părțile, unde de obicei se așază muștele, anume greabănul și spinarea.

Nu trebuie uns cu mult olei deodată ci cu cârpa muiată trece peste părțile corpului arătate mai sus și se repetă aceste ungeri la câte 2 până la 8 zile.

Sudorea nu spală complect acest olei încât chiar nădușind calul, oleiul se păstrează pe piele.

Din cauza mirosului acestui olei, care

nu-mi pare de loc neplăcut, fug muștele și lasă animalele neturburate ca și în adevăr nimic nu poate impresiona mai rău ca întrând într'un grajd să se vadă caii bădând din cap și coddă.

Ca completarea acestui mod de tratare, este recomandabil ca în lunile Februarie, Martie și Aprilie să se administreze cailor câte 2 grame de acid arsenios, timp de 15 zile în grăunțe, ér gunoiul cailor în care se găsesec larvele muștelor să fie distrus prin ardere séu îngropare imediat ce se scote din grajd, aruncându-se în grópă și acoperindu-l cu pământ, caóif din larvele acestea sub influența căldurei se desvóltă musca calului.

În modul acesta se scapă complect grajdul de muște, prin ungerea cu oleiul sus arătat, se feresce de aducerea de noi muște din afară, de pe drumuri, pășune, în grajdul deși curățit prin tratamentul cu arsenic și în mod vremelníc (pentru totă vara) de neliniștea ce produc aceste muște.

Oleii empiromatic are avantajul că este forțe efin și nu se trece mult pentru fie-care dată la unsul cailor, un chilogram ajunge pentru doi cai mai mult de o lună și jumătate.

Cred, că prin acest mijloc forțe simplu și efin se aduce cel mai mare bine cailor și vitelor cornute așa de chinuite în timpul căldurilor din cauza muștelor, folos pe care-l vor pute aprecia în desul numai aceia cari posedă cai și vite.

(„Albina”) **Hugo Bauman,**
medic veterinar primar al jud. Romanați.

Situațiunea agricolă în Ungaria.

Conform raportului ministrului ung. de agricultură de la 15 Iulie a. c. situațiunea sămănăturilor și a stărilor agricole în esență se prezintă astfel:

În primele zile ale luni lui Iulie a fost timp călduros ba chiar și nădufuri, după care a urmat timp răcoros, parțial însoțit de ploii, grindină și neguri. În unele locuri ploile au fost așa de mari, că au cauzat inundări. Grindina a făcut puține pagube în această perioadă.

Recolta cerealelor în privința cantitavă corăspunde așteptărilor; mai puțin corăspunde însă în privința calitativă și aceasta din cauza ploilor multe și mari, a ruginei etc.

Ploile din urmă au fost puțin favorabile cerealelor ce tocmai acum se secerau sau sunt aproape de secerat; ele însă au fost favorabile plantelor de săpat, cari fără excepțiune, s'au desvóltat din belșug. Tot asemenea s'au desvóltat plantele comerciale și industriale, plantele de grădină vița de vie, pomii, în fine livezile și fânașele.

Recoltatul rapiței este terminat aproape în toată țara. În general rezultatul recoltei este slab mijlociu. Cucuruzul se desvóltă în cele mai multe regiuni foarte bine. Asemenea se desvóltă și cartofii. Plantele de grădină se desvóltă foarte frumos și promit o recoltă bună. Fasolea și celelalte păstăioase se desvóltă de asemenea satisfăcător, nu mai puțin curechiul. Meiul și hrișca promit o recoltă bunișoară. Hemeiul s'a desvóltat frumos și promite recoltă bună. Tutunul promite recoltă bună mijlocie. Cănepa și inul au izbutit satisfăcător. Napii de zăhar și mai ales cei de nutreț sunt în situație satisfăcătoare, în parte chiar bună.

Calitatea cositurerii a doua și a treia a luțernei și trifoiului în partea cea mai mare este foarte bună, mazăricea a suferit din cauza ploilor. Livezile: Otava promite recoltă bună. Pășunile sunt satisfăcătoare. Marilele au dat recoltă bună. Merele, perele și nucile promit recoltă bună, prunele promit recoltă bună numai în Ardeal.

Strugurii se desvóltă bine și promit recoltă satisfăcătoare.

Insciințare.

»Reuniunea femeilor române din Brașov«, a înființat după cum se știe un internat, cu scop de a instrui fetițe în clasa de mijloc a societății românesce în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca să pótă primi fetițe cu taxa cât se pótă de scăđută.

- În acest Internat se învață:
- a) a pregăti tot felul de mâncari;
  - b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
  - c) a croi și a cósă cu mașina tot felul de albituri și vestminte;
  - d) a cultiva legumi, și
  - e) reguli higienice.

Pentru completarea cunoscințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiție prevăđută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școlă se va propune:

Limba română	2 cursuri	à 2 ore	pe sept.
Limba maghiară	2	> 2	> > >
Limba germană	2	> 2	> > >
Aritmetica	2	> 2	> > >
Istoria și Geografia	2	> 2	> > >
Ist. nat. și Fizica	2	> 1	> 1 > >
Religia	2	> 1	> > >
Desemnul	1 curs	> 1	> > >
Scrierea	1	> 1	> > >
Cântări	1	> 1	> > >
Gimnastica	1	> 1	> > >

În acest »Internat« se primesc fetițe române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

Deórece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunei numărul órelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 32 cor. pe lună, plătită anticipativ.

Fetițe orfane și sărace pot fi primite grauit în »Internat«.

Fetițe din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste și în »Internat«, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prănd și ojină câte 24 de cor. pe lună.

Peste această fiecare elevă trebuie să plătescă lunar câte 1 coronă pentru medic.

La primire fie-care elevă va fi vizitată de medicul Internatului, dacă este deplin sănătoasă.

De-órece numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrins, de aceea se invită părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiunile inzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa președintă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în »Internat« se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest »Internat«, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un »Orfelinat« pentru fetițe orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fetițe primesc întreținerea completă pe spesele reuniunii și sunt obligate a cerceta școlele române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai de aproape se pot primi dela președinta reuniunii și dela actuarul acesteia.

Elena Sabadeanu, Ion Lengeru,

MULTE ȘI DE TOTE.

Am glumit.

Un țigan, nu scim ce a dres și ce a făcut, că prinse un epure.

Se gândi țiganul să ducă epurile na poclon la popa din sat, care-i era cumătru, căci îi botezase un copil.

Luă țiganul epurile, îl puse într'o traistă și se duse cu epurile la popă.

Cum ajunse țiganul, puse traista jos și se duse de sărută mâna popii și protesei.

Epurile din traistă s'ermanul, se svărcolea ca să pótă eși din traistă.

Iaca taică cumătre, îți-am adus un epure, să faci un borș din el, de o să mă pomenești!..

Dar de-odată epurile țipește. afară din traistă, luând-o la sănătosa.

Țiganul începu a alerga după el strigând cât îl lua gura:

— Nu te potrivei mei urechiatule, eu am glumit, nu te teme, că nu te taie!..

Zestrea unei fete sărace.

Un tată, care cunoșce prin experiența unei lungi vieți valoarea în căsnicie a unei soții modeste, voind a-și mărita fiica, făcú cunoscut că îi va da o zestre de 100.000 lei.

Imediat se prezentară numeroși pretendenți.

Dintre toți densusul alese pe un tânăr comerciant.

În ajunul nunții, socrul chemă în cabinetul său pe viitorul său ginere și-i spuse: Dragul meu ginere, acum am să-ți înmănez zestrea fiicei mele. Socrul scoțend o hârtie din buzunar citi următoarele:

Zestrea fiicei mele — Educație îngrijită, — cunoscințe muzicale. — Vorbesce două limbi. Spirit sincer și drept. Ceea-ce valoréză în lei 20.000.

Fiica mea nu este cochetă. Acesta este o calitate de cel puțin în valóre de lei 20.000.

Ea este deprinsă cu ordinea și cu economia, soie să conducă un menaj ca cea mai purtată gospodină, a urmat cursurii la o școlă culinară și gătesce pentru cel mai pretențios soț, ceea-ce face lei 30.000

N'are pasiunea de a umbla veșnic pe stradă, nu înnebunesc după baluri și după spectacole, ci mai pe sus de tóte iubesc căminul, adecă lei 10.000.

E forțe activă și pricepută, și la nevoie și-ar putea face atât rochiile cât și pălăriile, ceea-ce se pótă estima la cel puțin lei 10.000.

Îi dau în mână 10.000 fr. în banii, ceea-ce în mâinile unei astfel de fete constitue o adevărată avere, căci ea este economia, munca și prevederea întrupată. 10.000 fr. Total fr. 10.000.

Tinérul fu forțe desilusionat de această descoperire dér se hotărî să se căsătorească cu tinăra fată. Peste câți-va ani putu să se convingă de adevărul celor spuse de bătrânul Montaine cum-că sciința menajului este cea mai mare calitate a soției care singură face fericirea deplină a bărbatului.

Știrilele unui evreu.

Un ovreiu era în nevoie de parale și se duse la un alt ovreiu ca să ceară bani împrumut.

— Ți dau, zise acesta, dar cu 10 la sută dobândă.

— Ah vai! striga nevoiașul, și se tot vâeta să-i dea mai efin.

În fine cu chiu și vai cămătarul scade încă 1 la sută.

Dar celălalt evreu nu era mulțumit nici cu 9 la sută, și tot spunea coreligionarului său: cum poți tu cere atâta camătă. Nu ți-e frică că te vede Dumnezeu, de sus, de peste nori?!

— Mare dobitoc ești tu Ițic, zise cămătarul. Nu pricepi tu că dacă eu dau banii cu camătă de 9, Dumnezeu vede 6 de sus din cer!

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui R. în Panciova: Cei ce din Ungaria călătoresc la Expoziția din București pot să-și ia la gările din orașele mărginașe, precum dela Brașov, Sibiu, Verciorova și bilete de drum de fier cu prețul de jumătate pentru dus și întors. De la Brașov până la București și retour costă un bilet de Expoziție clasa a doua 18 coroane 70 bani și este valabil 20 zile. E de notat însă ca să poată trece în România fiecare călător din Ungaria trebuie să aibă pașaport seu certificat de trecere.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Biblioteca pentru toți!

Fie-care număr se află în mai multe exemplare și se capătă cu 30 bani la librăria **H. Zeidner în Brașov și Sighișórá.** Fondată 1867.

Afară din Brașov 33 bani Nr. inclusiv porto trimiși cu mandat postal. Cu rambursă mai scump.

Prospecte gratis! Vinđătorii capătă rabat!

Stabiliment de hydrotherapie

Wällischof,

stațiune de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóre, massage, electricisare gimnastică suedă etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Concurs.

Pentru ocuparea locului vacant de **directoră** în Internatul Orfelinat, susținut de Reuniunea femeilor române din Brașov, se deschide concurs de nou cu termin deschis până la 2 (15) August 1906.

Petentele au so documenteze cu atestate:

1. Cunoscințe pedagogice, fie acelea câștigate prin studiu teoretic séu prin aplicație practică, séu prin améndoué.
2. Cunoscințe despre lucrul de mână și despre croitul de haine; despre menajiu se cere să aibă noțiuni.
3. Atestat despre aplicarea lor de până acuma și despre purtarea lor morală.
4. Atestat medical, că este sănătósă.
5. Atestat de botez.

Angajamentul se face deocamdată numai provisoriu pe timp de un an de zile.

Alésa are să-și ocupe locul de directoră la 1 Septemvrie 1906.

Alésa este datăre a se supune tuturor dispozițiunilor Adunării gen. a Reuniunii și ale Comitetului aceluia, luate în interesul Internatului-Orfelinat.

III Beneficiinłmpreunat cu acest post este:

- 1) 800 coróne léfă în banii gata, care i-se plătesc în rate lunare anticipative.
- 2) Locuință și totă întreținerea în Internat.

III. Petițiunile sunt a se trimite la adresa președintei Reuniunii femeilor române din Brașov dómnă Elena Sabadeanu, în terminul arătat mai sus.

Brașov, din ședința Adunării generale extraordinare ținută în 12 Aprilie 1906.

Elena Sabadeanu m. p., Ion Lengeru m. p.,
președintă. secretar.
10—15.(2373).

Grija femeii este pentru binele familiei!

Kathreiner
cafea de maltă Kneipp

prin modul de producere a lui Kathreiner este gustoasă, ajută sănătății și e iefiină, ofere deci cele mai neprețuite avantații pentru ori-care economie casnică!

La cumpărare să se accentueze espres numele Kathreiner și să se ceară numai pachete originale cu marca de scutire preotul Kneipp.

Amatorilor de cacao și ciocoladă să recomandă:

Candol-Cacao

al lui **Joan Hoff**

care are cel mai mic conținut de grăsime, este deci foarte ușor consumabil, nu causează nici când constipație, și pe lângă cel mai fin bun gust este escaordinar de iefiin.

Veritabil numai cu numele **Joan Hoff** și marca de scutire »Leu«.

Pachete à 1/4 kg 90 fl.
> 1/2 > 50 >
Să capătă pretotindinea.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Concurs

Pentru ocuparea postului de al III-lea învățător la școala conf. gr. cat. din Rodna-veche, se escrie concurs cu termenul până la 10 August st. n. a. c. inclusive pre lângă emolumentele următoare:

Salar 600 cor. și relut de quartir 80 corone.

Petenții au să-și înainteze suplilele cu toate documentele prescrise de lege subscrișului presidiu.

Vor fi preferiți cunosătorii de muzică capaci de a conduce cor.

Presidiul senatului școalei conf. gr. cat.

Rodna-veche, (Ó-Radna) 20 Iulie 1906.

Președintele: Danilă Mălaiu, Secretarul: Nicolau Mureșan, preot gr. cat. invțător gr. cat. 2-2.2077.

Anunț

In farmacia D-lui Remus R. G. Ramonezay din Maria-Radna se primesc un tinăr absolvent de VI-VIII cl. gimn. și cu maturitate de practicant in farmacie, pe lângă următoarele condițiuni:

Cel cu VIII. cl. gimn. și maturitate are de a practica doi ani in farmacie și la început are trei luni vipt (cost) și quartir gratuit, ér' după espirarea celor trei luni, afară de vipt și quartir, are lunar 10 cor. bani de buzunar, ér' in al doilea an 20 corone.

Ér' cel absolvat de VI. cl. gimn. are de a practica in farmacie trei ani și după trei luni are 6 cor. bani de buzunar, afară de cost și quartir in anul prim; in al II-lea 10 cor. lunar și in al III-lea an 20 cor. lunar și prevedere intrégă.

Fie-care tinăr are de a se anunța la sus numitul farmacist, până in 1 August st. n. a. c. prin părintele seu tutorul seu.

Numai tineri sirguincioși, solidi și din familie bună primesc, care are voie a invęta și limba germană. 2-2.2463.

FARMACIA la „LEU“ FRIEDRICH STENNER Brașov, Strada Porții nr. 21. Recomandă marele deposit in specialități medicinale indigene și externe. Specialități de gumă. Articoll pentru îngrijirea bolnavilor. Cu deosebire SPIRT LOBOGO (Lobogo franzbrantwein), doftorie bună contra durerilor de reumatism, jungbiurii, dureri de cap, etc. Prețul 1 sticlă mică 80 b. 1 sticlă mare 1 cor. 60 b. SPIRT de PAPIRICĂ (Paprica franzbrantwein), doftorie probată contra reumatismului, Ischias, soldină etc. Prețul 1 sticlă 1 cor. și 2 cor.

Se primește un ucenic român la măcelăria lui Dumitru N. Căpățină din Strada Hirscher (sub podul Bătușilor) Brașov. 3-5.2475.

Kaiser Borax Macht die Haut zart und weiss

Tusă! Cine nu se îngrijesce de tusă păcătuiesc contra sa. Caramelle de piept ale lui Kaiser cu 8 brađi probate de medici și recomandate contra tusei, răcelei, guturaiului. 4512 recunoscințe dovedesc efectul minunat al acestei medicinii. - Un pachet costă 20 și 40 fleri și se află la farmaciile: in Brașov V. Roth, E. Kugler, Frid. Jekelius, Franz Kellemen, Julius Hornung, H. G. Obert, W. Klein, Fried. Stenner, Eug. Neustädter.

Unde se mânăncă bine și se béu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prospęta dela cep in fie-care di? La Restaurantul Schwarzburg in Brașov, Str. Spitalului nr. 20. De o cercetare numerosă se rógă C. R. GLIGORE CRISTEA, conducătorul restaurantului. 27-0

Cine suferă de Soldină, reumatism se nu folosescă alta doftorie, decât se cumpere o sticlă de Fluid de reumatism al Dr. Fleisch care vindecă mai sigur ca ori și care doftorie Soldină, reumă, dureri de spinare, Slăbiciuni de mâni și picioare cauzate prin aruncătură, oste-nală, scrintire. Se folosește și intern și extern. Efectul se simte in scurt timp și la boale in-vechite, la care n'au folosit băi seu altă doftorie. - Șe capęta numai la inventator și singu-rul producător: Dr. EMIL FLEISCH „Magyar korona“ farmacie. Györ, Baross-ut 24. Deposit principal pentru Budapesta farmacia Török J. VII, Király-utca 12, și la farma-cia „Opera“, Andrássy-ut 26. 1 sticlă de 1/2, decilitru 2 cor. Sticle familiare pentru folosire mai îndelungată 5 cor. Se trimit francate la comandă de 2 sticle micé seu 2 sticle familiare. 43-50.2004.

AVIS! Subscrișul am onórea a face cunoscut On. public și in deosebi epitropilor bisericesci, că am deschis in Brașov (la 2 Porumbi) Strada Négră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3) O fabrică de luminări de céră curată și parafină sub firma IOAN PETEU. Prima fabrică de luminări de céră și parafină din Ardeal. Și sunt in plăcuta posiție de a executa tot-felul de luminări in tóte formatele, precum și aurite, ér comăndele le voiu executa prompt și cu prețuri fórte convenabile. 75-90.1858.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov. Important pentru vëndătorii de cărți prin orașe și tęguri este cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprinđend rugăciuni de dimineța și de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic. Acęsta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinău din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm in privința acęsta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se póte capęta in diferite legături dela mai simple până la mai luxóse și tóte in preț fórte moderat. Prețul lor este: Cor. b. Legătură traicică négră și aurită cu séu fără chip sfânt - .90 Cor. b. Imit. de fildes in alb séu negru 1.60 " " " cu incheietóre 1.80 " " " cu cadiu argintat și incheietóre 2.10 Imit. de fildes cu catifea și in- chietóre 2.65 " " " cu catifea și po- dóbă mai mare 3.10 Vindętorii de cărți primesc un rabat mai considerabil. Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugă- ciune“ întocmilit de prolopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprin- đend asemenea tóte rugăciunile nóstre folositoare ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru tóți școlarii. Prețul acestei cărți: In pânză négră . . . cor. 1.- " " " ceva mai luxósă . . . cor. 1.20 " " " format ceva mai mare . . . cor. 1.40 Tóte acęstea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mu- reșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vëndătorii.

Institut indigen! Banca de asigurare „TRANSILVANIA“ SIBIU, Strada Cisnădiei nr. 5. Fondată la 1868. Edificiile proprii. Primesc in condițiuni favorabile: asigurări contra focului și esplosiunilor, asigurări de viață și de rente viagere, asigurări contra furtului prin spargere, asigurări de accidente și de sticlă. Valori asigurate 105 milioane corone. Despăgubiri prestate 7 milioane corone. Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone. Informațiuni dela Direcțiune in Sibiu și prin agenturile prin- cipale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari.

Cruce seu stea duplă electro-magnetică Patent Nr. 89967. Nu e crucea lui Volta. Vindecă și inviorezá Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa- Nu e mijloc secret. pe lângă garanție. se da împrejurării, că le vechi de 20 ani. Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne- uralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuturi de ureche, bătaie de ini- mă, sgărciuri de inimă, asmă, auđul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mănca- re, re- ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicu- lui se vindecă prin electricitate. - In cancelăria mea se află atestate încurse din tóte păr- țile lumii, cari prețuesc cu mulțdmire invențiunea mea și ori-cine póte examina acęste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori- ce încercare s'a constatat zădărnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“ atăt in Germania cât și in Austro- Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatăteazea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă. Expediție din centru și locul de vëndare pentru țéră i streinătate etc. MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

ANUNCIURI (insertiuni și recl.) sunt a se adresa subscrișilor administratiunii. in cazul pu- blicării unui anunțiu mai mult se odată se face scădemēnt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori. Administr. „Gazetei Trans.“